

A FELSŐ-BORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1910. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 30—31. NAPJAIN
VARBÓN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSENEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1910.

NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐ-BORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1910. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 30—31. NAPJAIN
VARBÓN TARTOTT ÓSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1910.

NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1910. ÉVI AUGUSZTUS
HÓ 30—31. NAPJAIN VARBÓN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen voltak:

Előbb: Vadászy Pál
esperes

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok

Később: Svingor József
mint legidősebb t.-bíró

elnöklete alatt:

Svingor József

Szekrényessy Árpád

Botos József

Zsóry Gusztáv

Szuhay Benedek

Dr. Szentpály István

Elek József

Barna Gyula

papi

világi

tanácsbírák.

Szuhay Benedek egyházmegyei papi főjegyző.

Molnár László egyházmegyei világi főjegyző.

Szentmártoni Dániel egyházmegyei papi aljegyző.

Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész.

Almássy Lajos, Bárdos István, Bartha Gyula, Bartha Mihály, Batta József, Csapó János, Csiky József, Dakó Lajos, Doktor Gyula, Horváth János, Kazay Géza, Kerekes János, Kun József, Molnár József, Nagy Barna, Nagy Ferencz, E. Tóth József, Tutlay János lelkészek. Varga Imre, Pozsga József, Főris Béla h. lelkészek. Ferenczy Dániel, Verebélyi Barna, Debreczeni László, Séra Lajos s.-lelkészek.

A tanító-testület részéről mint képviselők: *Gööz Ferencz, Szügyi László.*

Ezenkívül az egyházak küldöttei, tanítók és nagyszámu hallgatóság.

1. Esperesünk a közgyűlés működésére buzgó imádságban kérvén a bölcsesség örök forrásának minden jóra segítő kegyelmét és szent lelkét; utána egyházmegyei gondnokunk rámutatva azon Rómából jövő folyton és folyton meg-megújuló támadásokra, a melyeket mi, ha még él bennünk az ősapák lelke, behunyt szemmel és összetett kézzel tétlenül nem nézhetünk, — szívélyes szavakkal üdvözölvén a nagyszámban összesereglett közgyűlési tagokat és kedves vendégeinket

a közgyűlést megnyitotta.

2. Esperesünk felolvassa következő félévi jelentését egyházmegyénk életéről:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint mindenkor, úgy most is az Istenben vetett hit jóleső tudatával jelentünk meg e szent falak között, hol 27 évvel ezelőtt gyűlt össze egyházmegyénk közönsége, a mely gyűlés úgy személyi, mint tárgyi szempontból fontos reám nézve; mert itt kezdettem mint másod-aljegyző az egyházmegyei zöld asztal melletti szolgálatomat; továbbá ez időtől kezdve nyomatjuk gyűlési jegyzőkönyveinket. Érdekességet kölcsönöz a jelennek a mult felett az a helyi körülmény, hogy most egy renovált templomban gyűlhettünk össze a modern stylben épült új paplaktól, mely dicséretre méltó bizonyosága úgy az egyházi előjáróság, mint az egész egyházközség jóakaratu ügybuzgalmának, áldozatkészségének, mit ez alkalommal úgy a lelkészre, mint az egyháztagokra nézve dicsérő leg emelek ki.

De e subjectiv értékű kedélynyugalmunkat — ha szétekintünk hazai prot. egyetemes életünkön — egy megrázó esemény zavarja fel, t. i.: az inquisitio szellemétől áthatott államtitkárnak hatása alatt álló X. Pius pápa — mintha a Kálvin 400 éves

évfordulóján érzett öröm- és hála-ünnepeink lelkes hangulatát letörni akarná — Borromeus Károly milánói érsek és contra-reformátor 300 éves szentté avatásának emlékére egy „*Edite saepe Dei*“ kezdetű encyklikát adott ki, mely durva támadásokat intéz legelső sorban a reformáció és annak hívei ellen, mit — a királyi *jus placeti* ellenére is — Városhy Gyula kalocsai érsek egyházmegyéjében ki is hirdetett, mely kihirdetés ténye — mint határozottan klerikális irányzatu *reactio* — a parlamentben is vita tárgyát képezte és mint a vallásfelekezeti béke lábbal tiprása ott is helytelenített, csak a mi prot. egyházunk hallgat a helyett, hogy legelső sorban a bátor Németország és azután a holland ref. egyház példája után indulva, határozottságának egész szilárdságával tiltakozott volna e valóban *reactionarius* merénylet ellen, a melynek kihirdetésénél Városhy azzal mentegeti magát, hogy a klasszikus latinsággal írt encyklikát tömörsége miatt kevesen értik meg. Igaz, hogy hallgatni arany és sok nemes sikernek tápláló magva: de nem mindig; mert „*qui tacet consentire videtur*“, már pedig az örökös hallgatás majdnem rokona a közönyösségnek és rossz példa ott, hol tenni kell, hol veszély van a késedelemben. Lelkem *conservativismus*a nem ilyen hallgatást óhajt, hanem olyat, mely hallgat, figyel ugyan a körülmények szavára, de nem engedi lekóttetni magát, hanem szabadon mozgó lelkével minden tettere ráüti komolyságának egyéni bélyegét. E reménytől áthatva várjuk a jövőt, úgy egyházi, mint főleg polgári téren, hol ha már megszólalt illetékes ajkról e klerikális merénylet ellen a felekezeti béke ápolására czélozó tiltakozás szava: hiszszük, hogy azt e liberális felfogásu kormány érvényre is fogja juttatni.

De nemcsak e szempontból várjuk tőle hazafias, a nemzeti békét ápoló törekvéseink támogatását, hanem a 48:XX. t.-cz. végrehajtásánál is, hogy az ne legyen írott malaszt, melyet, mint valami érinthetetlen mystikus szentséget csak emlegetünk, de hozzányulni, vele szemben *acti*óba lépni hat évtized mulva sem merészkedett senki, ha bár látjuk, naponként tapasztaljuk is az „*ecclesia militans*“ részéről az ennek összes elveit lábbal taposó atrocitást, mely eljárás tette serkenthetné az arra hivatott erőket, hogy meggátolnák diadalmenetében, ne üzné tovább türelmünkre számító, hatalmi befolyására támaszkodó túlkapásait.

Fontosságánál fogva epochális dolog az iskolafentartókra és így reánk nézve is a tandíj kárpótlás ügye, mely iránti állam-

segély kérvények f. évi szeptember hó 30-ig nyújtandók be az illető miniszteriumhoz, ellenesetben elvesztik az állami kárpótlás iránti igényüket (1908. XLVI. t.-cz. 5. §.) E dolog előkészítésénél a bejelentett adatok helyességeért az iskolaszékek elnökei anyagilag felelősek (1909. 150,000 m. rend). Eddigélé azon tan- és felvételi díjakra nézve várjuk a felekezeti főhatóságok meghallgatása után teendő miniszteri intézkedést, a melyek nem tartoznak a tanítói javadalomhoz, a tanítói díjlevélben nincsenek feltüntetve, akár a tanító, akár az iskolafentartó szedte be azokat. Ezekre nézve később fog miniszteri intézkedés tétetni. Itt nem jön figyelembe azon körülmény, hogy ebből a tanító fizettetett-e, vagy csupán dologi kiadások fedezésére szolgált. Folyó évi szeptember hó 1-től tehát tandíj nem szedhető, csak 50 fill. beiratási díj, mely összeg kizárólag ifjusági és tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordítandó (1908. XIV. t.-cz. 1. §.). Hogy a gyermek beiratásakor egyszersmindenkorra fizetendő-e ez összeg, vagy minden iskolai év elején, mikor a növendék magasabb osztályba lép: arról e törvény világosan nem intézkedik.

Ez ügygyel szoros kapcsolatban van, mint szintén az iskolákat, illetve az egyházakat érdeklő dolog: a népiskolák tanszerbeli kötelező felszerelésének kérdése, mire nézve az 1907. évi XXVII. t.-cz. 15-ik §-a világosan e kérdés gyakorlati megoldásához, mint feltételhez köti az állami segélyezést. Nehogy ezek beszerzése az iskolafentartók anyagi erejét túlhaladja: két részre oszlik azok beszerzési ideje, t. i.: 1907. jul. 1. — 1910. szept. hó 30. és ettől kezdve a további három év. Egyházmegyei tavaszi közgyűlésünk 40. sz. határozata szerint a tanítói elnök úr által az illető tanszerelárusítók árajánlatra hivatván fel, a legelőnyösebb ajánlattevő Trocsányi Bertalan útján óhajtjuk azokat beszerezni, még pedig úgy, hogy az egyházmegyei közigazgatási pénztár előlegezvé a jelentkező egyházak helyett a vételárakat: azok majd később vagy egyösszegben, vagy részletekben fognak az egyházmegyei pénztárba jelen közgyűlésünk által megállapítandó kamattal visszafizettetni.

Egyházmegyénk közigazgatási életéből többféle — általam elintézett ügyek között kiemelkedik a meszesi és zilizi paplak építési ügy; — az előbbiben küldöttség járt el a helyszínén, jelentése tárgyalás alá jön; véleménye az, hogy új paplak építéshez anyagi ereje nem lévén: átalakítás, illetve renoválás alá kerül, vagyis ez által lakhatóvá tétetik. Az utóbbi egyház —

ugylátszik néhány nyugtalan gondolkodásu ember félrevezette a híveket — nem akar építeni, (az összehordott anyagok nagyrésze összeromlik) — dacolni akar önmagával, vagyis az önmaga által hozott, s úgy az egyházmegye, mint az egyházkerület által is megerősített presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatokkal. Hogy az összehordott anyagok tönkrementése által okozott kár ki terhe lesz? a jövő fogja megmondani, valamint azt is, hogy az izgatás terhe kikre nehezuil.

Ezek után mint örvendetes eseményt hozom fel, hogy a Gróf Vay Tihamér úr világi tanácsbíró elhalálozása miatt keblünkben támadt gyász öröme fordult, a mennyiben helyére nagys. Szentpáli István miskolczi polgármester urat választotta egyházmegyénk közönsége, kit szívesen, keblünk melegével üdvözlünk körünkben, a legszebb reményekkel lévén eltelve közhasznú tevékenysége iránt.

Ez örömhöz egy másik öröm is csatlakozik, t. i. hogy e-ker. főgondnoknak mélt. Dókus Ernő, a felső-zempléni egyházmegye nagyérdemű gondnoka választatott meg, kinek áldásos működése nemcsak egyházmegyéje szűk körére szorítkozott, hanem azt kiterjeszté egyházkerületünk életére is, sőt mint konventi képviselő úgy a domesticának, mint az orsz. gyám- és nyugdíjintézetnek valóságos éltető szelleme, könyeket törölő apostola volt, s így közhasznú tevékenységének áldott melegét az egész magyarországi ref. egyház egyeteme érezé. Illő is, méltó is, hogy őt új állásában szívünk egész melegével üdvözljük és áldást kérjünk nagyra hivatott életére, mindnyájunkért hevülő munkásságára!

De ez örömnket megzavarja az a sajnálatos körülmény, hogy a halál, főleg egyházmegyénk tanítói karából nagy mértékben kivevé a maga adóját. Legelsőben B a l o g G y u l a damaki tanító hagyta itt ápr. 29-én kesergő kis családját; majd május 12-én B o d n á r K á r o l y finkei tanító halt meg; június 12-én B o r o s B a r n a dövényi tanítót temette el a résztvevő kegyelet. Mindnyájan hű munkásai voltak a népnevelés szent ügyének. Az első még ifjú volt, alig alkotott családot, szívét magasztos pályáján még nem sok tövis szurhatta át, mert még alig lépett be az iskolából a nagy élet iskolájába. A két utóbbi már több évtized magaslatáról tekinthetett vissza egyszerűségben, de bajokkal, csalódásokkal megfutott multjára, mely nem dicsekedhetik a jólét, a kényelem vissza-visszatérő édes emlékeivel, mert

az ő munkaterükön az nem termett — főleg a múltban, midőn még a tanítói állás kellő méltatásának hiánya mellé oda szegődött társul a szegénység is. Illő, sőt szent kötelesség, hogy sírhalmuk felett képzeletünk szárnyain egy kissé megálljunk és áldást mondjunk hamvaikra, áldást emlékökre, — kedveseikre pedig — kik felettök keseregnek — hozzon megnyugvást és kárpótlást a jövő, hogy megbarnult kenyerök ne legyen sem kevés, sem panaszos, sőt azt nyugodtan ehessék sokáig, fej nélkül maradt — és jelenök gyászát a multak szebb emlékeivel enyhítgető kis családjok körében.

De e holtak emlékei mellett meg kell emlékeznünk azon tanítóinkról is, a kik még élnek, de tanítói állásuk halt meg, vagy épen haldoklik. Értem ez alatt a vallás és közoktatásügyi Miniszter úrnak 61956. sz. rendeletét, mely az 1907. évi XVII. t.-cikknek e f. évi okt. 1-én leendő életbeléptetését rendeli el, vagyis azon tanítók, kiknek képezdében szerzett oklevelök nincsen, csak az egyházi hatóságtól nyert bizonyítványok, bár az orsz. nyugdíjintézetbe felvételre is, szabályszerűen képesítetteknek nem tekintetnek, de azért méltányosságból az 1893. évi XXVI. t.-cikk alapján igényelhető minimális javadalom után nyugdíjazandók.

A törvénynek és min. rendeletnek ilyen rendelkezése alá esnek egyházmegyénkben a barczikai, tardonai, abodi, nyekézseni és berentei tanítók. Sőt a hivatkozott törvénycikk szerint a lelkes tanítószágok állása is megrendült; ilyenek vannak nálunk Rakaczaszenden, Szakácsiban és Sajóivánkán, hol vagy meg kellene szüntetni az iskolákat s a tanköteleseket más iskolába küldeni, vagy új tanítókkal betöltendő tanítói állásokat kell szervezni.

Az előbb említett tanítók javára változott ugyan — a hírlapok állítása szerint — a miniszterium álláspontja, a mennyiben az 1868. előtti tanítókat e törvény hatálya nem érinti; az ezen idő utáni diploma nélküli tanítók pedig az oklevél megszerzésére 3—4 évi haladékat nyernek, de e felől még egyházi főhatóságunktól — bár e tárgyban kétszer is történt a miniszteriumhoz felterjesztés — semmi intézkedést nem kaptam, s így az ügy állása felől még most biztos képet nem is adhatok.

A másodsorban említett r.-szendi és szakácsi lelkésztanítószágokat, még ha a helyzet nem javulna is, hitoktatói czimen fen kell tartanunk a vallásos tananyag tanítása végett, a többi reál-tantárgyak mindkét helyen a községben levő más felekezeti is-

kolában taníttatván. A sajióiváncái pedig az 1907. évi XXVII. t.-cz. 15. §-a értelmében fentartható, mely azt mondja, hogy: „olyan iskolától, mely eddig is élvezett államsegélyt, vagy amely az illető községben az egyedüli magyar tannyelvű iskola, amennyiben a jelen törvény követelményeinek megfelel, a segély e czímen meg nem tagadható“.

De e kis kitérés után vissza kell térnem a vázolni kezdett sötét képhez, a halálozási esetek folytatásához. Egyházmegyei közéletünknek egy köztünk élt más halottja is van. Néh. Szepessy Gyula úr, a berentei kis egyház főgondnoka, — ki egyházmegyénknek több éven át világi tanácsbirója is volt — f. évi június 22-én hagyott itt bennünket. Hányatott élethajóját sokszor körülcsapkodták a zajos hullámok, míg végre elmerült. Most már csak emléke van az általa leélt, változatokban, fordulatokban gazdag özvegyi élet képeinek. Mondjunk rá áldást és kívánjuk, hogy a berentei sírkertben nyugvó koporsója felett örködjék a béke szelid anyyala, sírhalma felett pedig viraszson a kegyeletes megemlékezés.

A gyászos sors még itt sem állapodott meg, új áldozatot kívánt. Meg is nyerte azt, midőn f. hó 17-én B. Vay Béla egyházkerületi főgondnok urat rabolta el tőlünk. Már rég hullani kezdettek ugyan az ő életfájának sárgult levelei és így hozzászokhattunk azon gondolathoz, hogy őt már nem sokáig mondhatjuk magunkénak: de mégsem adhatjuk át emlékét a feledésnek, mert a Vay-család neve nekünk szent örökségünk, mely épen úgy hazánk, mint egyházunk életével, azok kulturális fejlődésével, haladásával szorosan összeforrott. Az elhunyt egyik tipikus kifejezője volt e család tradícióinak, kinek egyszerű élete hasonlított a csendes nyári esőhöz, mely új életet ad a föld száraz kebelének és áldást áraszt ott is, hol enyészet honol. Az ő életének egyszerűségében rejlett nagyszerűsége, mely szeretetreméltóságával hódított, s áldozatkészségével befészkelődött a szívekbe. Erkölcsei kötelességünk, hogy a Vay-család sok kincseket rejtő zsolcai pantheomában nyugvó poraira áldást mondjunk, s emlékét híven megőrizve állítsunk annak szíveinkben, jegyzőkönyveinkben érdemeihez illő emlékoszlopot.

Midőn ezek elmondása után a nagytiszt. Egyházmegyei Közgyűlés figyelmét az egyes tárgyak feletti komoly tanácskozásra felkérem: magamat mindenkor nagyrabecsült pártfogásába a legmélyebb tisztelettel ajánlom.

Közgyűlésünk e jelentésből meggyőződést szerezvén arról, hogy egyházmegyénknek ugy szellemi, mint anyagi ügyei rendben vannak: esperesének e gondos jelentéseért hálás köszönetet szavaz s azt jegyzőkönyvünk lapjain is megörökíti.

3. Ugy a gondnoki megnyitó, mint az esperesi jelentés a fájó részvét hangján emlékeztvén meg arról, hogy nmélt. Báró Vay Béla ő kegyelmessége a közelmúlt napokban mint tisztánnenni ref. egyházkerületünknek érdemekben gazdag volt főgondnoka, életének 80-ik évében elhunyt:

Közgyűlésünk a legfájóbb érzéssel vesz tudomást a B. Vay Béla volt főgondnok elhunytáról; és midőn a mindnyájunk sorsát a legbölcsebben igazgató Gondviselőnek utait, titkait nem fürkésztve, a megmásíthatatlan isteni végzés előtt meghajolva, ezt a szomorú ténytet jegyzőkönyvünk lapjain mint nagy veszteséget följegyezzük: egyszersmint ki kell jelentenünk azt is, hogy a megboldogult hamvaiban is áldott emlékü főgondnokunk őseitől öröklött hitbuzgósággal és áldozatkészséggel mindig ott volt, ahol sok viharokat kiállott anyaszentegyházunk nagy érdekei megvédelmezettek s törhetlen hithűségével, önfeláldozó kötelességérzetével példaképen mindig úgy világolt előttünk, mint fényszóró tűzoszlop a sötét éjszakában. S midőn érdemeit méltatva, ezt hálásan följegyezzük: szivünkéből kívánunk a drága halott földi maradványainak csöndes pihenést, lelkének boldog mennyországot, szeretteinek pedig azon megnyugtató édes érzést, hogy mindenkör büszkeséggel gondolhatnak a kidőlt jeles életére és fényes pályafutására!

4. Ugy a gondnoki megnyitó, mint az esperesi jelentés örömmérettel emlékeztvén meg arról, hogy tisztánnenni egyházkerületünk főgondnoki székébe *Dókus Ernő* f.-zempléni

egyházmegyei gondnok választatott meg a gyülekezetek csaknem egyhangú szavazatával:

Közgyűlésünk a legtisztább örömmel üdvözlí Ö méltóságát megválasztatása alkalmából és sürgönyileg fejezi ki előtte a legtisztább elismerésnek és örvendező, együtt érző szíveknek jó kívánatait.

5. Ugy a gondnoki megnyitó, mint az esperesi jelentés kapesán papi főjegyző indítványozza, hogy feliratban keresse meg közgyűlésünk a főt. Egyházkerületi Közgyűlést, hogy tiltakozásának bátor és erős hangon adjon kifejezést a történetek miatt úgy a közös prot. bizottság, mint az országgyűlés mindkét háza előtt.

Közgyűlésünk egyhangú lelkesedéssel elfogadván ez indítványt: következő feliratot terjeszti fel főhatóságunkhoz:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az új egyházpolitikai törvények életbeléptetése óta alig van esztendő, melyben a sötét középkori világ fundamentomán álló vatikán haragjának és gyűlöletének tüzeit a mi rontásunkra ne szitogatná s e tűznek lángjával ne boldogítaná különösen „Mária országát“, a hol legjobb tudomása szerint ő az úr, a hol átkos szavára, dörgedelmes kijelentéseire még mindig földig borúlnak a hitbuzgó emberek.

Alig van esztendő, hogy újabb és újabb kirohanások ne történjenek ellenünk, akik az egyedül boldogító evangéliom alapján állva, lélekben és igazságban merjük imádni Istenünket, akik a szeretet és türelem vallását hirdetve, de a lelki szabadság eszméitől áthatva, mindeneket megszoktunk vizsgálni, még az Istenség mélységeit is.

Mint ádáz fergeteg, gyors egymásutánban csap szegény hazánkra a „Ne temere“, a „Providea“, a „Borromeo encyklika“. És mert az a liberális világnézet, mely a múlt században minden téren óriási léptekkel vitte előre a mű-

velt világot, mintha minálunk már haldokolnék; mert sem az egyházkerületek, sem a közös protestáns bizottság úgy látszik, hogy már nem eléggé erősek a reakciós vízekben evező, jövő-menő kormányoknál közös sérelmeinkért Rómával szemben elégtételt szerezni: el lehetünk készülve, hogy mi rajtunk még a vérbe fullasztó hitüldözések, erőszakos templomfoglalások és keresett kinzások is megismétlődhetnek, ha itt, ez ezer sebtől vérző országban tétlenül nézzük a békesség templomának naponkénti fel-felgyújtogatását.

Jól tudjuk, főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés, hogy a mi vallásunk a szeretetnek, a türelemnek sok szenvedéssel fölszentelt hitvallása. Azt is tudjuk, hogy a szeretet és türelem apostolainak nyomában fakad itt e földön a megelevenítő élet és áldást hozó munka. De ha nekünk még a mostani durva támadásokra se volna szavunk, tiltakozásunk, akkor magunkról olyan szegénységi bizonyítványt állítnánk ki, melynek hivatalos pecsétje örökre meggyalázná Magyarországnak 4 millió protestáns lakosságát!

Hát békén, szótlanul eltűrhetjük-e mi azt, hogy a mi hitbuzgó reformatorainkat Rómából meggyalázzák, meggyanusítsák, akikről pedig tudja a hamisítatlan történelem, hogy életöket és véröket is szívesen feláldozták az általok egyszer megismert igazságnak, világosságnak és lelki szabadságnak diadalra jutásáért; akikről tudjuk, hogy bátor fellépésükkel, a szó és toll rettegett hatalmával egészen átalakították a korhadtt intézményeken sötétségben veszteglő világot? Hát békén, szótlanul eltűrhetjük-e mi azt, hogy épen a mi dicső emlékü Kálvinunk világra szóló ünnepeinek lezajlása után odaálljon ő szentsége a világ elé, hogy gyalázkodással, hecsmérő szavakkal befeketitse azokat a jellemzilárd, mocsoktalan kegyeslelkű férfiakat: *Luthert, Kálvint, Zvinglit*, akiknek még a saruszijait sem oldhatja meg a vatikánnak Krisztus földi helytartóságával dicsekvő egyetlen pápája sem? Hát békén, szótlanul eltűrhetjük-e mi azt, hogy ebben a szerenesetlen országban Rómából még mindig lábbal tiporják a vallás szabadságát biztosító, vérrel kivívott jogainkat, törvényeinket s ádáz dühvel rontsanak be a vallásos béke és egyetértés szent templomába, amelynek a fölépítésén mi 4 század óta annyit fáradozánk?

Szívünk dobogja, ajkunk kiáltja, hogy: nem és ezerszer nem!

Főliszteleü Egyházmegyei Közgyűlés!

Bár tudjuk azt, hogy az ilyen becsmérő támadásoknak mérgezett nyilai halhatatlan reformátorainknak, hit-hőseinknek dicső emlékezetét nem sérthetik; bár tudjuk azt, hogy mentől inkább szórják ellenünk Rómából a pszkolódásnak, meggyanusításnak, rágalmazásnak utcai sarát, a mi reformátoraink tiszta fényben annál magasabban állanak Isten és a világ előtt és mi lenézettek, megvetettek annál erősebben ragaszkodunk sok szenvedésekkel fölszentelt református hitvallásunk és egyházunk alkotmányos intézményeihez: mégis tiltakozunk az ilyen encyklikák világgá bocsátása ellen, és pedig tiltakozunk az emberi jog, a szentesített törvény, az örök igazság nevében! Az őtestámentomi Góliát kevélysége, hatalmi nagysága, roppant testi ereje hangos kiáltásával vérig ne sértse, ne ingerelje minduntalan a szegény és alacsony sorsban élő kis Dávidot, — mert mi, ha kell, nem drágaköves sisakkal, dárdával és paizszsal ugyan, de a seregek urának Istenének nevével megyünk a harezba, a küzdelembe, mint tevék meggyalázott, bátor hitvallóink!

De ugylátszik, hogy Róma soha nem tanul és nem felejt! Nem tanulja meg, hogy a Krisztus vallása a szeretet és türelem vallása. Nem felejtí elvesztett világi hatalmát, régi dicsőségét, a mikor még a leghatalmasabb királyok és császárok felett is teljhatalommal rendelkezett.

Ám hit és erköles dolgában irányítsa, vezesse Róma a földkerekségen levő összes római katolikusokat, a mi sérelmeink nélkül; avassa szentté mindazokat, a kik különösebb szolgálatokat tettek Róma csodás fényének, dicsőségének emelésére: ehhez nekünk semmi közünk. De már az ellen hitünk szilárdságával, lelkünk meggyőződésével tiltakozunk, hogy minket ország-világ csufjára minduntalan a vádlottak szégyenpadjára állítson!

Azonban mint magyar honpolgároknak szavunk van ahhoz is, hogy a királyi tetszvény-jog arculcsapásával miért hirdettetett ki ez az inquisitorok szellemétől áthatott, felháborító encyklika? Hiszen ezeréves állami életünk tör-

vényei szerint Magyarországon nem hirdethető ki semmimű pápai bulla, encyklika, a királyi placétum rávezetése nélkül. A magyar alkotmány legsarkalatosabb tétele jutott itt holt pontra. De nekünk, mint magyar honpolgároknak nem szabad nyugodni addig, míg elégtételt nem vesz magának az állam javaiban dúskáló hűtelen sáfártól úgy a magyar nemzet, mint az apostoli magyar király. Mondja ki azért a főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés, hogy:

1. A legerélyesebben tiltakozik a Borromeo-encyklikában megnyilvánult felekezeti türelmetlenség, a minket protestánsokat ért durva sértés, támadás és rágalmazás ellen, melylyel beakarja feketíteni dicső emlékü reformátorainknak felséges alakját s el akarja vitatni a reformációnak világra szóló jelentőségét.

2. A legerélyesebben tiltakozik az ellen, hogy hazánkban ezeréves alkotmányunk semmibevevésével a Rómából jövő bármiféle bulla, brève, encyklika a királyi placetum rávezetése nélkül valaha kihirdetessék.

3. Megkeresi közgyűlésünk feliratában úgy a közös prot. bizottságot, mint az országgyűlés mindkét házát, hogy a protestánsokat ért sérelem, mint a magyar alkotmányban kifejezett tetsvény-jog kijátszása a legrövidebb idő alatt közmegnyugvásra orvosoltassék, — mert ezt parancsolja a protestánsok vérrel kivívott vallásszabadsága, ezt parancsolja a magyar alkotmány sarkalatos tételének épségben tartása, végül ezt parancsolja ő felségének az apostoli magyar királynak soha, senki által meg nem rendíthető tekintélye!

A közgyűlés nevében:

Szuhay Benedek

papi főjegyző.

6. Miklós Ödön, Dávid József, Bárczay László és Dr. Orbán József tisztviselők részint betegségükre, részint elmulasztatlan teendőikre való hivatkozással, jelen közgyűlésükön meg nem jelenhettvén:

Igazolásuk tudomásul vétetett.

7. Olvastatott a gróf Vay Tihamér világi tanácsbíró elhalálózásával megüresedett t.-bírói állásra beadott és felbon-

tott szavazatok eredményéről felvett bizottsági jegyzőkönyv, melynek értelmében Dr. Szentpáli István 28, Sturmán Lénárd 7, Dr. Görgey Sándor 6, Molnár László 4, Dr. Fodor Pál, Dr. Nagy Barna, ifj. Szathmáry Király Pál, Benőcs Zsigmond 1—1 szavazatot kapott és így Dr. Szentpáli István a szavazatok többségét megnyervén: világi tanácsbírónak kinyilvánított.

Közgyűlésünk az eskü elhangzása után a legszebb reménységgel üdvözli Dr. Szentpáli István urat a tanácsbírók díszes sorában s ő viszont hatásos és mélyen járó beszédben hozza tudomására közgyűlésünknek, hogy őseitől öröklött hitbuzgósággal és lankadatlan kitartással fog forgolódni azon a munkamezőn, melyet számára az E. T. ügy közigazgatási, mint bírói ténykedéseiben kijelöl. A megválasztásáért hódoló köszönetet mond. Az új tanácsbíró járása a szalonnai járás lesz: Szalonna, Martonyi, Meszes, Rakaczaszend, Borsod-Szakácsi, Lak, Hegymeg, Damak anyaegyházak, Abod, Szentjakab és Debréte filiákkal; és papi tanácsbíró társa: Barna Gyula.

8. Olvastatott Zsóry Gusztáv vil. tanácsbíró levele, melyben a körülmények alakulására és előhaladott életkorára való hivatkozással, az általa mindig nagyra becsült tanácsbírói állásáról lemond. S midőn ezt teszi, úgy az elnökségnek, mint az egyházi és világi tisztviselőtársainak, nemkülönben az egyházak lelkipásztorainak, irányában mindenkor tanusított jóakaratú támogatásáért hálás köszönettel adózik.

Közgyűlésünk mély sajnálattal vesz tudomást a kiváló világi t.-bíró lemondásáról. Mély sajnálattal, mert az a több, mint 17 évi kapocs, a kölcsönös bizalom, szeretet és tisztelet aranyláncaiból volt verve s e kapocs olyan erősen tartotta össze gondolatainkat és érzelmeinket az övével, hogy e pillanatban lehetlen nem éreznünk azt a mélységes tiszteletet és szeretetből eredő fájdalmat, mely mindnyájunk szívét el-

fogja. Épen ezért lemondását el nem fogadjuk, hanem tisztelettel fölkérjük arra, hogy tanácsbírói állását továbbra megtartani sziveskedjék.

9. Papi főjegyző indítványozza, hogy miután világi vezéremberekről föltétlen gondoskodnunk kell egyházmegyénk területén is és miután szükség van arra, hogy magunknak mintegy neveljünk embereket, a kik a törvénytudásban, a gyakorlati életben, egyházi és iskolai ügyeink szorgalmatos tanulmányozásában időt és alkalmat nyerjenek arra nézve, hogy a hitbuzgó ősök példáját követve, sok viharokat kiállott prot. anyaszentegyházunk és egyházmegyénk szent szolgálatába álljanak: tisztelettel indítványozza, hogy ifj. Szathmáry Király Pál boldvai földbirtokos tiszteletbeli világi aljegyzővé választassék meg.

Közgyűlésünk jól ismerve a Szathmáry Király családnak elévülhetlen érdemeit, amit a múltban anyaszentegyházunk és iskolánk szent oltára körül úgy a jólét napjaiban, mint a viharos sötét időkben kifejtett hosszú 400 esztendő leforgása alatt: indítványt egyhangu lelkesedéssel elfogadja, magáévá teszi, őt megválasztja, — remélvén, hogy ifj. Szathmáry Király Pál őseitől öröklött szent buzgósággal a felajánlott tiszteletbeli állásnak csak erőt és díszet kölcsönöz s ezáltal magát szívvel-lélekkel mintegy elkötelezi egyházmegyénknek.

10. Némegy József dédes-tapolcsányi lelkész jelenti, hogy Séra Lajos s.-lelkész kápláni állását oldala mellett elfoglalta; kéri egyuttal bekebelezését is.

Közgyűlésünk nevezett s.-lelkészt okmányai alapján kebelébe fogadja és jó reménységgel üdvözli.

11. Olvastatott Hidvégi Benő kir. tanfelügyelő levele, melyben Dani János berentei tanítóról szólva, kijelenti, hogy ő maga jelentette be a tanfelügyelői hivatalnál, hogy a tan-

képesítő vizsgát az eperjesi ág. ev. kerületi tanítóképezdőben június hóban letette. Ezen vizsgáján azonban a tanfelügyelő nem volt jelen és oklevele kiállításának késedelmes voltáról nem tud semmit.

Miután nevezett ideiglenes tanító oklevelét mindeddig meg nem szerezte s a hivatalos főhatóságnak többszöri félrevezetésével takargatta egyéni gyarlóságait: kimondja közgyűlésünk, hogy az iskolaszéki elnök és presbyterium a berentei üres tanítói állás betöltéséről a törvény korlátai között haladéktalanul gondoskodják.

12. Megválasztattak, mint okleveles rendes tanítók: *Istók László* Damakra; *Ter Sándor* Bántapolcsányba; *Andorkó Béla* Lakra; *Balogh János* Hangácsra; *Szücs Lajos* Kondóra; *Gööz Béla* Zilizre; *Abaházy Endre* Martonyiba; *Rátonyi Lajos* Finkére.

Mindeme választások a törvény követelményeinek megfelelően: nevezett tanítók állomásaikra beerősítettek.

Istók László, Andorkó Béla, Balogh János, Gööz Béla, Szücs Lajos az esküt egyházalkotmányunkra közgyűlésünk színe előtt ünnepélyesen letévén: nekik erről a hivatalos bizonyítvány kiadása elhatározott.

Andorkó Béla az egy év múlva kiadandó néptanítói oklevelet köteles az esperesi hivatalnak bemutatni, ami most csak azért tartatott vissza, mert az illető még törvény szerinti életkort nem ért el.

Mivel sem a finkei küldöttek, sem Rátonyi Lajos meg nem jelentek: köteleztettek tavaszi közgyűlésünkön birság terhe alatt megjelenni.

13. Balogi Lajos, mint Barczikára megválasztott tanító beadványában azon kérdést veti fel egyházmegyei közgyűlésünk előtt, hogy köteles-e ő a sajlólászlófalvi tanítói állásáról lemondani s a lászólófalvi gyülekezet jogosult-e addig tanítót választani, míg ő tényleg a barczikai tanítói állást el nem

foglalja, mivel *Vágó Imre* nyugdíjas tanítónak a nyugdíjigény megállapítása a nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól le nem jött? Indokul felhossa, hogy a közoktatásügyi törvények értelmében ő, ha bármily kevés ideig állás nélkül van: korpótlék- és nyugdíjigényét veszti. Ő e zavaros állapotnak nem oka; a megüresedett tanítói állásra törvényesen megválasztott.

Közgyűlésünk a barezikai tanítói választást megerősíti, a tett intézkedést helybenhagyja. Egyben kimondja, hogy mihelyt *Vágó Imre* nyugalmazandó tanító nyugdíjaztatási ügye el lesz intézve s a barezikai állás tényleg megüresedik: *Balogi Lajos* azonnal elfoglalhatja új tanítói állását, — amikor természetesen a sajlászlófalvi egyházi előjáráságnak is gondoskodnia kell az üresen maradt tanítói állás betöltéséről.

14. Olvastatott *Juhász Andor* nekézszeni ideiglenes tanító kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a csatolt igazolványok alapján hatnánk közre arra nézve, hogy ő a nekézszeni tanítói állásról a népoktatási törvény, illetve miniszteri rendelet értelmében, nagy családja nyomoruságát tekintve, ne mozdittassék el, hanem kegyelemből türessék még meg ott addig, míg oklevelét megszerzi. Ennek igazolásául csatolja nemcsak a presbyterium, de az egyházttagok szivesen marasztaló levelét is, mely szerint vele a hívek nagyon megvannak elégedve s iskolája a hivatalos főhatóságok jelentései szerint is, a legtöbbször kitűnő eredményű volt.

Ez ügygyel kapcsolatban lelkész — kötelessége szerint — két hivatalos levelet közöl, melynek az az értelme, hogy bár engedélyt kapott Eperjesen az oklevél megszerzésre: ott meg sem jelent. *Hódossy Béla* sárospataki tanítóképezdei igazgató pedig arról világosítja fel a lelkészi hivatalt, hogy kegyelemből még mindig megszerezheti a tanítói oklevelet, ha tanul és tud is. Van még csatolva az iratokhoz *Borsodvármegye* tanfelügyelőségének levele is, mely bár sürgeti az elmozdítást, de tanácsosal is szolgál arra nézve, hogy kegyelemből a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr

engedélyt adhat ugy az oklevél megszerzésre, mint az ottmaradásra.

Közgyűlésünk azon alapelvből indulva ki, hogy irgalmat és kegyelmet gyakorolni a legszébb emberi erény és krisztusi jellemvonás még azokkal szemben is, akik bűnösök volnának: folyamodó tanítót, — mivel az egész gyülekezet szóval is, írásban is kijelentette odaadó, meleg ragaszkodását kitűnő sikereket elért tanítójához: őt mindaddig állásában meghagyja, míg a nmélt. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr az ő, általunk is meleg pártfogással felterjesztett folyamodványát kedvezően, vagy kedvezőtlenül el nem intézi.

15. Olvastatott a folyó évi augusztus hó 16-án Edelényben tartott lelkészértekezlet jegyzőkönyvének 4-ik számú határozata, mely szerint *a)* a lelkészértekezleten megjelenő lelkészek egyházközségük terhére esetről-esetre 5 kor. fuvardijban részesítenek.

Közgyűlés méltányosnak találja, hogy az évenként kétszer tartatni szokott lelkészértekezleten megjelenő lelkészek fejenként 5 korona fuvardijt élvezzenek s e kívánságuk teljesítését az egyes egyházak presbyteriumainak jóakaratu figyelmébe ajánlja.

b) Ugyanazon jegyzőkönyv 8-ik pontja szerint a Szuhay Benedek által készített „Egyházmegyei szabályrendeletek és elvi jelentőségű határozatok“ czimű gyűjteményt egy kiküldött bizottság megvizsgálta s azt elfogadás végett közgyűlésünkhöz felterjeszteni határozza s egyben indítványozza, hogy a gyűjtemény szerkesztője: Szuhay Benedek részére 50 kor. tiszteletdíj adassék.

Közgyűlés az indítványt magáévá teszi, a gyűjteményt elfogadja s szerkesztője részére a közigazgatási pénztárból 50 kor. tiszteletdíjat

kiutalványozni rendel. Végül kimondja közgyűlés, hogy e szabályrendelet jegyzőkönyvünk végén függelékkepen kinyomassék.

c) Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyv 9-ik pontja arról, hogy a sárospataki theologiai akadémia hallgatói lelkészi bizonyítványuk mellett tanítói oklevelet is szerezzenek.

Közgyűlés az indítványt magáévá teszi s azt további érdemleges elintézés céljából a főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszteni határozza, kimondván, hogy kívánatosnak tartja, miként lelkészeink tanítói oklevéllel is bírjanak, nemcsak a népiskolai oktatás hatályosabb ellenőrzése és felügyelete szempontjából, hanem azért is, mert az újabb közoktatásügyi rendeletek értelmében lelkészek csak az esetben taníthatnak iskoláinkban, ha tanító-képző intézetekben szerzett oklevéllel bírnak.

16. a) Olvastatott a felső-borsodi ref. tanító-egylet Sajószentpéteren 1910. augusztus hó 9-én tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve, melynek fontosabb s közgyűlésünket közelebbről érdeklő pontjai a következők:

A 13-ik pont szerint azon kérelemmel fordul tanítóegylet közgyűlésünkhöz, hogy a tanítói díjlevelek átalakításánál, valamint azok bemutatásánál esetől esetre kéressenek be a régi díjlevelek s amennyiben azok összehasonlításánál az új díjlevél az illető egyház tanítójára nézve károsnak mutatkoznék, egyházmegyei gyűlésünk a megfelelő orvoslásról gondoskodjék.

Közgyűlésünk a tanító-egylet kérelmét méltányosnak találja, az annak megfelelő eljárást a maga részéről is szükségesnek tartja, annyi-
val is inkább, mert úgy a kebelbeli tanítóság, mint egyházaink közérdeke is azt kívánja, hogy a tanítói fizetések sehol ne csonkuljanak, sőt lehetőleg emeltessenek.

b) Ugyanazon jegyzőkönyv 16-ik pontja szerint tanító-

egylet arra kéri közgyűlésünket, miszerint rendeltessék el, hogy az egyházlátogatóknak beszédés végett kimutatott tanítói tartozások mindenütt szigoruan behajtassanak s az esetben, ha a tanító fizetni vonakodnék, tartozását a gondnok egyenlitse ki. Ezzel kapcsolatban kéri a tanítóegylet azon határozatát is jóváhagyni, mindazon állásoknál, hol a tanító ideiglenes, vagy pedig nincs tanító, a gyámintári tartozásokat az illető iskolafentartó egyenlitse ki, miután az eddigi rendszer a gyámintár tetemes károsodását eredményezte.

Közgyűlésünk a tanító-egylet kérvényét jóakarattal elbirálva, a kérelmező részére határozatilag kimondja, hogy a tanítói tartozások egyházlátogatóságunk útján mindenütt pontosan beszédendők s ha a tanító esetleg nem fizetne, tartozása a tanítói fizetés terhére a gondnoktól beszédendő; a kérelem másik részét azonban, hogy t. i. a tanítói gyámintári tartozásokat az olyan egyházakban, hol ideiglenes tanító van alkalmazva, vagy nincs tanító, az iskolafentartó egyház fizesse, nem tartja közgyűlésünk teljesíthetőnek, miután az eddigi gyakorlat is ellene mond ennek, de meg méltánytalan is lenne az egyházak ilyen irányu újabb megadóztatása.

17. Olvastatott a felsőborsodi ref. tanító-egylet kérvénye, melyben hivatkozva a kebelében alakult s már 10 év óta sikeresen működő énekkar fontos missiójára, továbbá rámutatva ama tetemes anyagi áldozatokra, melyeket a gyakorló órákon való megjelenés költségei az egylet tagjaitól megkövetelnek: az iránt kérelmez, hogy a fuvardijak megtérítése céljából egyházmegyénk az énekkar részére eddigelé folyósított 50 kor. évi segélyt bizonyos összeggel felemelni kegyeskedjék.

Közgyűlésünk elismeréssel látja a tanítói énekkar szép fejlődését, sikeres szerepléseit, másfelől méltányolva e kérvényükben feltüntetett indokokat, az eddigi 50 kor. évi segélyt a közigazgatási pénztárból már az 1910. évre is

visszamenőleg 150 koronára felemeli, remélve ez egylet további felvirágzását s az énekügy fejlődésére irányuló lelkes közreműködését.

18. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság Sajószentpéteren 1910. augusztus hó 26-án tartott ülésének jegyzőkönyve, melynek elnöki tanügyi jelentése szóról-szóra jegyzőkönyvbe vétetett.

E tanügyi jelentés így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Szívélyesen üdvözlöm az igen tisztelt bizottság jelenlévő tagjait, kik a tanügy iránti meleg érdeklődésüknek örvendetes jelét adják azáltal, hogy fáradságot s költséget nem ismerve, ez évben is eljöttek e nagyfontosságú bizottsági ülésre, hogy itt iskoláink szellemi és anyagi ügyeiről lelkiismeretes buzgósággal tanácskozzunk s ezáltal a tanügy felvirágzásának magasztos ügyét tőlünk telhetőleg előbbre vigyük.

Szívélyesen üdvözlöm a mi kedves vendégeinket, kik idejöttek hozzánk, hogy tanácskozásainkban élénk részt vegyenek.

A bizottsági ülést megnyitottnak nyilvánítom s a jegyzőkönyv vezetésére Bartha Gyula biz. jegyző urat felkérem.

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

A múlt 1909/10. iskolai évben a tanügyre vonatkozólag újabb törvények nem hozattak ugyan, de az 1907. évi XXVII. törvényczikk örvendetes eredménye gyanánt felemlitem, hogy a tanítói fizetések rendezve vannak; a fentidézett törvényben biztosított fizetés és magasabb korpótlék tanítóink anyagi helyzetén lényegesen javított, ámbár a mai nehéz és drága viszonyok között még ez a fizetés is kevés a tisztességes megélhetésre. Örvendetes eredmény a tanügy terén továbbá az ingyenes népoktatás, mely a jövő 1910/11. év elején lép életbe s úgy a tanítató szülékre, mint a tanítókra jótékony hatással van. A szüléket felmenti a tandíjfizetés terhe alól, a tanítók pedig készpénzben, biztos alapon fogják kapni járandóságait.

Igaz, hogy itt is fordul elő sérelem egyes tanítókra nézve,

mert a tandijkárpótlás az 1893. évi javadalmi jegyzőkönyv alapján fog megtörténni, kivéve azon tanítói állásokat, ahol 1893. év óta újabb javadalmi jegyzőkönyv vétetett fel. Ez az intézkedés az államsegélyes tanítókra semmiféle sérelemmel nem jár, mert akár a tandij változik, akár az államsegély: a törvényben biztosított 1000.— kor. fizetés mindenféleképpen meglesz, míg ellenben a nem államsegélyes tanítók károsodnak, mert az 1893. évi javadalmi jegyzőkönyvben kevesebb tandij van feltüntetve, mint jelenleg tényleg van és e miatt kevesebb tandijkárpótlásban fognak részesülni. Hogy a különbséget ki fogja megfizetni, avagy egyáltalán fognak-e a csonkulásért kárpótlást kapni: jelenleg még bizonytalan. Az ingyenes népoktatás folyó évi szeptember hó 1-én lép ugyan életbe, de a tandij megállapított összegének kifizetése — az átmeneti nehézségek miatt — a jövő 1911. év január havában fog eszközöltetni, természetesen visszamenőleg az előző hónapokra is. Addig minden egyház köteles lesz tanítójának az őt megillető tandijat előlegezni.

Örvendetes jelenségül lehet felemlítenem továbbá, hogy a mely egyházak adócsökkentési segélyért folyamodtak, s az egyetemes adóalapból rendes évi segélyt nyertek, ott a tanítók javadalmazása — az ingatlanon kívül — készpénzben történik oly módon, hogy évi fizetésüket két összegben, minden április és október hóban megkapják. Végre-valahára tehát vége lesz annak a régi elavult s kellemetlen, s a tanításra káros szokásnak, hogy a tanító fizetését közvetlenül maga szedte be a hivektől apródonként elforgácsolva, a mit be nem tudott szedni, elveszett; míg az új fizetési rendszer szerint hátrálék sohasem lesz.

Végül örvendetes jelenség gyanánt emlitem fel, hogy egyházmegyénk tanítói kara hivatásának magaslatán áll; ezidőszerint tanítóink fele kitünő eredménnyel tanítja a reájok bizott növénydekeket. Iskoláinkban általában véve a vallás- és énektanításra nagy súly van fektetve, s tanítóink lelkiismeretes hűséggel igyekeznek a gyermekeket vallásos szellemben nevelni.

Az öröm mellett szomorúságban is bőven volt részünk az elmúlt iskolai évben. Elhunytak közölünk Bodnár Károly finkei, Balogh Gyula damaki, Boros Barna dövényi tanítók, kik mindannyian a tanügynek hasznos munkásai s ref. anyaszentegyházunknak hűséges szolgálói voltak. Ugyancsak elhunyt közölünk Csurgay Árpád tanügyi bizottsági tagtársunk, ki mint világi iskolalátogató mindhaláláig hűségesen teljesíté a reá

bizott munkát. Nyugdjanak a hű munkások csendesen, a béke angyala viraszszon sírjaik felett; itt maradt kedveseiket pedig vigasztalja és áldja meg a mindenható Istennek atyai szeretete!

Tanítóink közül az iskolai év végén nyugdíjba mentek Szentmártoni Soma zilizi és Tóth István bántapolcsányi tanítók. Mindkettő lelkiismeretes hűséggel s kitartó szorgalommal működött a tanítói pályán, 43 évi hasznos munka után megérdemlik a pihenést s tőlünk az elismerést. Az isteni gondviselés éltesse még őket sokáig erőben, egészségben.

Most pedig áttérek az elmúlt 1909/10. iskolai év eredmények feltüntetésére:

Egyházmegyénkben van 49 anya-, 2 társ- és 5 leányegyház, ezeknek lélekszáma a hivatalos névtár adatai szerint: 27371. Az 56 egyház közül 53 saját iskolát tart fenn; mégpedig a sajoszentpéteri egyház 3 tanítói állást 3 tanteremmel; a szilvássvárad, nagy-visnyói, sajkókazinczi egyházak 2—2 tanítói állást 2—2 tanteremmel. Dédesben állami, Bánfalván községi, Ózdon bányatársulati iskola van, melyekben egyházmegyénk felügyeleti és ellenőrzési joga csupán a vallás- és énektanításra szorítkozik.

Fel van osztva az egyházmegye 8 körre, mindenik körben egy 3 tagu bizottság végzi az iskolalátogatást, u. m.: egy lelkes, a ki a bizottságnak egyszersmind elnöke is, egy tanító és egy világi férfiú.

Az elmúlt iskolai évben az egyes iskolákat a következő iskolalátogatók vizsgálták meg:

1. Szentpéteri körben: Kün József, Kiss Sándor.
2. Alacsikai körben: Tóth József, Gööz Ferencz.
3. Vámosi körben: Jósvai Dénes, Jenei Gyula.
4. Nyárádi körben: Batta József, Kőrössy Antal, Csurgai Árpád.
5. Szalonnai körben: Beregszászy Ferencz, Fejérváry Miklós.
6. Szendrőládi körben: Nagy Ferencz, Szigethy Ferencz.
7. Szilvási körben: Pataky János, Mató János, Sturman Lénárd.
8. Velezdi körben: Bartha Gyula, Kökényesdy Pál, Héthy Dezső.

Mindenik egyházban a látogatásról külön jegyzőkönyvet vettek fel s azokat az E) mintájú táblázatos kimutatással együtt hozzám beterjesztették.

Egyházmegyénkben mindennapi iskolaköteles volt a

mult 1909/10. évben: 1845 fi, 1806 nő, összesen 3651. (A lélekszám 13·3%a.)

A mindennapi iskolakötelesek közül iskolába járt:

a) Saját iskoláinkba;	1670 fi, 1649 nő, ö.	3319.
b) Más vallásu iskolába:	10 fi, 9 nő, ö.	19.
c) Községi, állami, társulati iskolába:	141 fi, 122 nő, ö.	263.
d) Középiskolába járt	5 fi, 1 nő, ö.	6.

Tehát iskolába járt összesen: 1826 fi, 1781 nő, ö. **3607.**

Nem járt iskolába: 19 fi, 25 nő, összesen 44. (1·2%).

Ismétlő iskolaköteles volt 736 fi, 762 nő, összesen 1498.

Ebből:

a) Saját iskoláinkba járt:	649 fi, 677 nő, ö.	1326.
b) Állami, községi, társulati isk. járt:	36 fi, 48 nő, ö.	84.
c) Polgári iskolába járt:	1 fi, 3 nő, ö.	4.
d) Iparos iskolába járt:	1 nő, ö.	1.
e) Gimnáziumba járt:	5 fi, ö	5.

Tehát ismétlő iskolába járt összesen 691 fi, 729 nő, ö. **1420 (95%_o)**

Nem járt ismétlő iskolába sehol sem 45 fi, 33 nő, ö. **78.**

Más vallásuak közül a mi iskolánkba járt:

Róm. és gör. kath.	101 fi, 82 nő, összesen	183.
Ág. ev.	17 fi, 9 nő, összesen	26.
Izr.	29 fi, 33 nő, összesen	62.

Összesen 147 fi, 124 nő, összesen **271.** (65-el

több, mint a múlt évben).

Az 53 egyház által fentartott 58 iskolában tanított 56 fi, 2 nő, kik közül rendes tanító 50, ideiglenes 3, lelkész-tanító 5, ez utóbbiak közül állandó lelkész-tanító van R.-Szenden, Sajó-Ivánkán, Szakácsiban, Lakon a tanító időközbeni eltávozása miatt tanított a lelkész, Damakon pedig a tanító elhalálózása miatt. Oklevéllel birt az 58 egyén közül 51.

Az iskolai év végén üresedésbe jött 6 tanítói állás, u. m.: Finke, Dövény, Damak, Lak, Ziliz, Bántapolcsány, melyek az 1910/11. isk. év elején be fognak tölteni.

A tanítók rendes fizetése volt az egyházaktól 46079 kor.

" " " " az államtól 14594 kor.

Korpótlék czímen kaptak az államtól 15850 kor.

Személyi pótlék czímen *Gööz Ferencz* az államtól 200 kor.

A tanítói lakások közül rossz 11, nevezetesen: Berentén, R.-Szenden, Szentjakabon, Nagy-Barczán, Varbón, Kondón, Sajó-Lászlófalván, Nyomáron, Felsőnyáradon, Dövényben, Tardonán.

Az iskolák csaknem mindenütt 6 osztályuak, csupán Lád-bessenyőn, Martonyiban, Szentjakabon, Berentén van 5 osztály, R.-Szenden 4, Szakácsiban 2.

A tanterem nem törvényszerű 18 egyházban, u. m.: Varbón, Kondón, S.-Lászlófalván, Felső-Nyárádon, Sajókazán, Dövényben, Tardonán, Bántapolcsányban, Sajóecsegen, Radostyánban, Berentén, R.-Szenden, Szentjakabon, Alacskán, Szendrőn, Edelényben, Nyomáron és Rudabányán.

Az iskola felszerelése csak 3 iskolában van kellőnek jelezve, a többi 55 iskolában hiányos. Miután a törvény a teljes felszerelést megköveteli, sőt az államsegély és korpótlék megadását egyenesen ahoz köti: egyházmegyénk a teljes felszerelés beszerzésére nézve saját hatáskörében intézkedett.

Iskoláink minősítése a következő:

Kitűnők: A parasznyi, radostyáni, sajókápolnai, sajó-szentpéteri mind a három, sajóecsegi, sajókazinczi mindkettő, sajóivánkai, sajóvelezdi, nagybarczai, bánhorváti, nekézsényi, szilvásváradai mindkettő, nagyvisnyói mindkettő, disznóshorváti, f.-kelecsényi, szalonnai, ládbessenyői, laki, borsodi, meszesi, abodi és zilizi iskolák; összesen 27.

Dicséretesek: F.-nyárádi, szendrői, szendrőládi, damaki, barczikai, sajókazai, hegymegi, alacskai, sajóbabonyi, tardonai, mályinkai, bántapolcsányi, sajóvamosi, s.-lászlófalvi, suhogyi és rudabányai iskolák; összesen 16.

Jók: A berentei, edelényi, r.-szendi, szentjakabi, martonyii, nyomári, hangácsi, boldvai és kondói iskolák; összesen 9.

Elégséges: a balajti iskola: összesen 1.

Gyenge: a szakácsi iskola, melyben a növendékek két osztályban minden rendszer és eredmény nélkül tanítatnak.

Megvizsgálatlanul maradt a vadnai, varbói járványos betegség miatt, a dövényi, finkei, a tanítók elhalálása miatt.

A dédesi állami iskolában a vallást Szakács Károly tanító kitűnő eredménnyel, az ózdi társulati iskolában Osváth Zoltán lelkész dicséretes eredménnyel tanítják. A bánfalvai községi iskolában a vallásitanítás el van hanyagolva, Tóth László közs. tanító gyenge eredményt mutatott fel.

Röviden felsorolom még azokat az adatokat, melyek az egyes iskolák megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvekből kitétnnek:

1. A tanítók mind a tiszáninneri egyh. ker. tanterv szerint tanítanak; egyik kisebb, másik nagyobb mérvben viszi keresztül a tantervben előírtakat.

2. A növendékek lehetőleg életkoruknak megfelelőleg vannak beosztva az egyes osztályokba.

3. A tanterem és udvar tisztántartásáról, a tanterem fűtéséről és a növendékek részére szükséges ivóvíz hordásáról az alacskai, sajószentpéteri, bánhorváti, nagybarczai, vadnai, sajókápolnai, vámosi, laki iskolákban az egyház gondoskodik, míg a többi iskolákban kivétel nélkül a gyermekek végzik. A fentartó egyházak utasítandók lennének, hogy ezen teendőket lehetőleg iskolaszolgálóval végeztessék, mivel az egyes iskolákban nagymértékben összegyűlt por valóságos fészke az amugy is nagyon elterjedt tüdővésznek.

4. Az iskola felszerelésére és fentartására a következő egyházak fordítottak némi összeget:

Sajóvámos 250 kor., Parasznya 217 kor., Radostyán 32 kor., Sajóbáony 219 kor., F.-Kelecsény 12 kor., Disznóshorvát 400 kor., Sajókaza 50 kor., S.-Kazincz 85 kor., S.-Ivánka 30 kor., Varbó 32 kor., Tardona 40 kor., Mályinka 70 kor., Edelény 15 kor., Bánhorvát 86 kor., Nagybarcza 21 kor., Velezd 20 kor. Összesen 16 egyház: 1579 kor.

5. Órarend, leltár van mindenütt.

6. Az A, B, C, iskolai naplók megvannak mindenütt, de a haladási napló, értesítő könyvecske a legtöbb egyháznál hiányzik, daczára annak, hogy a nt. Egyházmegyei Közgyűlés azoknak beszerzését és vezetését már a múlt évben elrendelte.

7. Tetemesebb mulasztások voltak: Berentén, Martonyiban betegség miatt, Lászlófalván, Kondón, Nekézsenyben, Szakácsiban a községi előljáróság erélytelensége miatt, Hangácson, Barczikán, Tardonán, Bánfalván meg nem nevezett ok miatt.

8. A lelkészek az iskolát mindenütt meglátogatják.

9. Építkezés a következő iskoláknál történt: Sajókazinczon az isk. padok újra festettek; Alacska kútat épített 480 kor. értékben; S.-Ivánkán az isk. padok befestettek; Sajóbáony kerítkezett 200 kor. értékben; Kondón az iskola újra vakoltatott, az ablakok renováltattak 200 kor. értékben; Parasznyán az ajtók újra festettek; Rudabánya javított 50 korona értékben; D.-Horvát illemhelyet épített 500 kor. értékben; Nekézseny új iskolát és új tanítói lakot épített; Finke 150 kor. értékben eszközölt javi-

tást, Edelény 30 kor. értékben; Felső-Nyáradon a tanító részére egy fás szin készítettett 150 kor. értékben.

10. A növendékek mindenütt el vannak látva a szükséges tankönyvekkel s a sárospataki irodalmi kör kiadványait használják.

11. Tanítói szakkönyvtár csak Sajókazinczon van, ifjúsági könyvtár: Sajókazán, Kápolnán, Parasznyán, D.-Horváton, Szilvásváradon, Nagy-Visnyón, Bánfalván, Bánhorváton.

12. Faiskola kevés helyen van, a hol van is, nagyrészt bérbe van adva; a tanítók a fanemesítést saját kertjükben tanítják. Rendesebb faiskola csak Sajószentpéteren és D.-Horváton van. Megtanult ojtani: S.-Szentpéteren 13, D.-Horváton 24, Vadnán 11, Szendrőn 15, Vámoson 6, Edelényben 6, S.-Kazinczon 9, S.-Kazán 2. Foglalkoztak még fanemesítéssel: Szilvásváradon, Kondón, Radostyánban, Nekézsenyben, Mályinkán.

13. Más vallású iskolába jártak a mi növendékeink közül: Sajókazán 3, Szendrőn 2, Finkén 2, Ládbessenyőn 2, Szakácsiban 1, Ózdon 7, Boldván 2. Összesen 19. Ezek részesülnek vallásos oktatásban, csupán **Ládbessenyőn nem és Szakácsiban** a polgári előjáróság erélytelensége miatt.

14. A gyermekek úgy köz-, mint vasárnapokon rendszeren felvezettetnek templomba.

15. Az ismétlő iskola mindenütt gyakoroltatik, s azokban is vallásos oktatásra mindenütt főszűly van fektetve.

16. Iskolai célra szolgáló alapok vannak a következő helyeken: Mályinkán 1 hold föld, Sajó-Szentpéteren „Kasza“-alap 12000 kor., Varbón „Apostol“-alap 200 kor., D.-Horváton „Bedécs“-alap 42 kor., Hangácson évi 40 kor., Nagybarcza „Gróf Serényi Béla“-alap: 150 kor., Bánfalván „Lónyai Anna“-alap évi 40 kor. kamatja 10 szegény gyermek tandiját fedezte. Visnyón 6 hold föld bérlete: 180 kor., Lászlófalván „Egressy iskola“-alap 346 kor., Sajókazán „özv. Bartha Jánosné-alap szegény gyermekek tankönyvekkel való ellátására“ 50 kor.,

17. Iskolai célokra adakoztak: Sajókazinczon a közs. hitelszövetkezet: 100 kor., S.-Szentpéteren Czakó János úr jutalomkönyveket adott, a Kasza-alapból a szegény gyermekek ingyen tankönyvekkel láttattak el. D.-Horváton alelkész 3 drb., a tanító 2 drb. jutalomkönyvet adott. Szilvásváradon és Nagyvisnyón lovag Vessely Károly úr szegény gyermekek részére beszerzendő tankönyvekre 30—30 koronát.

18. Évközben járvány miatt szünetelt az iskola: Berentén

2 hóig, Varbón 1 hóig, Vadnán 1 hóig, Sajóvelezden 2 hóig. A tanító betegsége miatt szünetelt Edelényben 6 hétig, tanító hiány miatt Hangácson 4 hóig, a többi helyeken a tanítás rendes menetben folyt.

19. A „Néptanítók Lapja“ bekötéséről, „Koszorú“ füzetek beszerzéséről az isk. látogatók nem feleltek be.

Ezekben foglaltam össze népiskolánk szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó adatokat, kérem a nt. Tanügyi Bizottságot, méltóztassék jelentésemet tárgyalás alá venni s a mutatkozó hiányok orvoslása végett a nt. Egyházmegyei Közgyűlés elé javaslatot tenni.

Megköszönve a t. Bizottság szives figyelmét s érdeklődését, tisztelettel vagyok

Sajóbáonyon, 1910. aug. 25.

Elek József

egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök.

a) A bizottsági jkönyv 2-ik pontjára való hivatkozással, midőn az elhunyt tanítókról emlékezik meg:

Közgyűlésünk a hálás elismerés virágaiból font koszoruját teszi le a *Bodnár Károly* finkei, *Boros Barna* dövényi és *Balogh Gyula* damaki tanítók sírjára, kik nagyfentosságú tanítói pályájukon a hű munkás lelkiismeretességével forgolódtak nehéz hivatásuk betöltésén, halálukig híven emelvén a gyönyörűséges igát, melynek hordozására elhivattak. A mindenható Isten áldása és oltalma nyugodjék meg szeretett övéiken. Emlékük legyen örökké áldva közöttünk.

b) Ugyanezen jegyzőkönyv 3. és 4-ik pontjában megemlékezvén a *Csurgay Árpád* iskolai körlátogató elhunytáról és a *Szentmártoni Soma* zilizi és *Tóth István* bántapolcsányi tanítók 43 évi szolgálat után való nyugalomba vonulásáról:

Közgyűlésünk a legteljesebb elismeréssel szól ugy a *Csurgay Árpád* kötelességérzetéről, mint a nyugalomba térni óhajtó veterán tanítók buzgó és odaadó munkálkodásáról. Midőn ér-

demeiket jegyzőkönyvünk lapjain is megörökíti, kívánja, hogy a korán kidőlt jeles férfinak legyen könnyű a föld hantja és övéi felett áldó szeretettel viraszszon az özvegyek és árvák atyja; a nyugalomba tért tanítók pedig sokáig élvezzék még a jól megérdemelt nyugalom esztendeinek csendes örömeit.

c) 5. pontjában tudomásunkra hozván, hogy *Pataki János* betegsége, *Mató János* régi szolgálataira és soknemű elfoglaltságára való hivatkozással lemondottak iskolai körlátogatói tisztokról, *Csurgay Árpád* pedig elhunyt s helyök betöltésre vár és szokásos ajánlatát tanügyi bizottság meg is teszi.

Közgyűlésünk mig egyrésről az állásukról lemondott iskolai körlátogatók eddigi ügybuzgósággal teljesített munkálkodást megköszöni, érdemeiket jknyvünk lapjain is megörökíti: addig másrésről a Pataki János helyére *Bodolay Miklós* nagyvisnyói lelkészt, a Csurgay Árpád helyére *Hubay József* d.-horváti földbirtokost és a Mató János helyére *Szügyi László* szilvásváradi tanítót választja; felruházván őket mindama jogokkal, melyeket az E. T. VI. t.-cz. 51. §-a kifejezetten rájuk ruház.

d) 6-ik pontjában azon elvi határozatát közli tanügyi bizottságnak, hogy járasonként az iskolai látogatók 3 évenként kötelesek járaikat egymással kicserélni.

Közgyűlésünk szótöbbséggel kimondja, hogy maradjon az eddigi rendszer, mert sem közgazgatási (hozzáférhetési), sem paedagogiai szempontok meg nem győztek a felől, hogy e kicserélés javára lenne iskolai ügyeinknek.

e) 7-ik pontjában az őszi egyházkerületi közgyűlés 35-ik számú határozatára kimondja tanügyi bizottság, hogy ugy a nyelvyakorló kézikönyvnek, mint a számtani példatárnak

iskoláinkba való behozatalát a tanítás kellő sikere érdekében szükségesnek látja.

Közgyűlésünk ez elvi határozatot elfogadva, véleményét tisztelettel fölterjeszti a főt. Egyházkerületi Közgyűléshez.

f) 8-ik pontjában azon panaszának ad kifejezést tanügyi bizottság, hogy az iskolai mulasztások meggátlására óvintézkedésekre van szükség.

Közgyűlésünk a legszigorubban utasítja az egyházak előljáróit, hogy a mulasztások kimutatását rendszeresen eszközöljék s ha tapasztalnak, hogy a községi előljáróság, körjegyzőség nem tenne eleget a törvényben előirt kötelességeiknek: akkor csetről-esetre az illetékes főszolgabírói hivatalnál tegyenek jelentést.

g) Kitűnvn, hogy még 19 református iskolakötelesünk jár más felekezetű iskolába, és pedig Sajó-Kazán 3, Szendrőn 2, Finkén 2, Ládnessenyőn 2, Szakácsiban 1, Ózdon 7, Boldván 2. Ezek közül nem részesültek vallásos oktatásban a növendékek Ládnessenyőn és B.-Szakácsiban a polgári előljáróság erélytelensége miatt.

Közgyűlésünk a legszigorubban utasítja fenti egyházak előljáróit, hogy haladéktalanul adjanak felvilágosítást arra nézve, hogy mi az oka annak, hogy iskolaköteleseink más iskolákat látogatnak? Ládnessenyőn és Szakácsiban pedig birság terhe alatt gondoskodják lelkész és tanító a vallástanításról.

h) Kitűnvn a bizottság 9. számú jkőnyvi pontjából, hogy a legtöbb iskolában máig sincsenek meg a szükséges iskolai nyomtatványok.

Közgyűlésünk 10 korona birság terhe mellett a legszigorubban utasítja az ilyen egyházak

előjáróit, hogy a szükséges nyomtatványokat (minők az A. B. C. napló és a haladási napló) okvetlen szerezzék meg s erről az egyházlátogató küldöttségek szerezzenek biztos tudomást.

i) 11. pontjában arról panaszolkozik tanügyi bizottság, hogy a rudabányai társulati iskolában a vallás- és énektanítás felülvizsgálása akadályokba ütközik.

Közgyűlésünk a legmélyebb tisztelettel fölkéri nevezett bányatársulat igazgatóságát, miszerint tegye lehetővé, hogy körlátogató bizottságaink egyedül a vallás- és énektanítást a rudabányai társulati iskolában is egyházunk érdekei szempontjából a szokásos időben ellenőrizhessék.

k) Utolsó pontjában arra kéri közgyűlésünket, hogy találjanak utat-módot arra nézve, miszerint az iskolai körlátogatók a tanügyi bizottsági üléseken okvetlen jelenjenek meg.

Közgyűlésünk nehezteléssel vesz tudomást ez elszomorító hírről, hogy az iskolai körlátogatók egyrésze laza kötelességérzettel viseltetik iskolaügyeink iránt, amennyiben sokan meghívásra még távolmaradásuk okát sem igazolják az elnöknel. S mert főhatóságunk e mostani veszedelmes időben az iskolaügyet különösen szíven viseli: ezuttal fölhívja a bizottsági tagokat kötelességeik pontos és lelkiismeretes teljesítésére annyival inkább, mivel egyházmegyénkben jövő évtől kezdve 5—5 korona fuvardíjat is utalványoz a bizottsági tagoknak.

l) A tanügyi bizottsági elnök jelentése kapcsán, miután a bánfalvai községi iskolában az iskolai körlátogatóság a vallás és énektanításból csekély eredményt tapasztalt:

Közgyűlésünk első sorban utasítja a bánfalvai lelkészt, hogy a legszigorubb ellenőrzést

gyakorolja e minket nagyon is közlelről érdeklő tantárgyak tanítása felett. Másodsorban pedig fölkéri tisztelettel Borsodvármegye kir. tanfelügyelőjét, hogy mint a községi iskolai tanítók főhatósága utasítaná a tanítót kötelessége e nemű teljesítésére is, mert örök igazság marad, hogy vallás nélkül, Isten nélkül nem virágozhat se a község, se az állam!

m) Miután az iskolai körlátogatók azt jelentik, hogy Ózdon hetenként csak egy óra fordittatik a vallás- és énektanításra:

Közgyűlésünk felhivja az ózdi egyház lelkészét, hogy az iskolai tanév kezdetétől fogva hetenként legkevesebb 2 órán tanítsa a vallást és éneket növendékeinknek, hogy ezen a fenyegető, sőt ostromlott helyen a mi református hitvallásunk érdekei a leendő hívek részéről is annál inkább megóvassanak. Uj intézkedésünkre az egyházlátogatóság figyelme felhivatik.

n) A jegyzőkönyv többi pontjai

tudomásul vétettek.

19. a) Olvastatott a mult tavaszi konventi gyűlés jegyzőkönyvének 48-ik pontjában foglalt s a nyugdíjintézeti tagsági díjak rendezéséről szóló következő határozat:

„1. A $3\frac{1}{2}\%$ -os évi tagsági díj állásüresség esetén az egyházközség által fizetendő ugyan be a nyugdíjintézet pénztárába, azonban az egyházközség jogosult azt a javadalmi idő arányában azoknak járandóságából levonni, kik (pl. mint lelkész, lelkész-özvegy, lelkész-árva) a lelkészi javadalmat évközben élvezik.

2. Nem vonható le az ilyen évi tagsági díjrészlet azon rendes lelkész javadalmából, ki arra az évre évi tagsági díját egy más lelkészi állomás után már megfizette. Az így meg nem térülő járulék-részlet az egyházközség terhéről törleendő.“

E fontos elvi határozatokra s az azoknak megfelelő eljárásra az egyházak lelkészei és előjárói felhivatnak.

b) Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyv 65-ik pontja, melyben a népiskolai statisztikai kimutatások pontos kitöltése elrendeltetik, egyszersmind kimondja a Konvent, hogy az e nemű netaláni mulasztásokért kitérhet a felelősség.

E konventi határozatra is felhívja közgyűlésünk a kebelbeli lelkészek és tanítók figyelmét.

c) Ugyanazon jegyzőkönyv 119-ik pontja szerint felhívja Konvent az egyházkerületeket, hogy az utalványozott missziói segély mikénti felhasználásáról minden év február végéig tüzetes s a megfelelő nyugtatóványokkal és utazási naplókkel felszerelt számadást terjeszsenek fel.

E konventi intézkedés pontos keresztültvitelére az ózdi és abodi egyházak lelkészei utasítatnak.

d) Ugyanazon jegyzőkönyv 138-ik pontjában kimondja a Konvent, hogy csak azon kérvényekre utalványoz 1912. évi január 1-től kezdődőleg adócsökkentési segélyt, melyek 1910. évi december hónap végéig beadatnak. Ezen határidővel a segély iránti kérvényezést az 1908—1917. évekre lezárja azzal, hogy a később beadandó kérvény csak a kérvényező egyházközség költségén vétetik tárgyalás alá.

Kimondja közgyűlésünk, hogy e fontos konventi határozat jegyzőkönyvi kivonat alakjában mindazon egyházaknak megküldessék, melyek még adócsökkentési segélyért nem folyamodtak. Egyidejűleg felhívja közgyűlésünk az illető egyházak előljáróit, hogy e konventi határozatot komolyan mérlegelve, az egyházi adózás további megállapításánál nagy körültekintéssel járjanak el.

20. Olvastatott a főtiszteletű Egyházkerület Miskolczon tartott tavaszi közgyűlésének 18. sz. jkőnyvi pontja, melyben az énekvezérek országos egyesületének memorandumáról s az érdekekben tett lépésekről kér véleményt egyházmegyénktől.

Közgyűlésünk nevezett egyesületet a legmelegebben üdvözi, — a memorandumban foglalt eszméket, indítványokat énekügyünk színvonalának emelése céljából magáévá teszi. Ugyancsak tisztelettel jelenti Közgyűlésünk, hogy a felső-borsodi ref. tanító-testület abba egyetemlegesen belépett, a 2 korona tagsági díjakat minden év márczius havában a nevezett egyesület pénztárának egy összegben megküldi. Végül azt is jelenthetjük, hogy egyházmegyénk az énekvezérek egyesületének kitűzött nemes céljainak elérésére, megvalósítására 5 éven át 10—10 korona segélyt szavazott meg s a felajánlott első évi részletet be is küldötte.

21. Ugyanazon jkönyv 49. sz. pontja arra hívja fel az egyházmegyéket, hogy mondjanak véleményt arra a szabályrendelet tervezetre, amelyet püspökeink és főgondnokaink bizottsága készített az egyházunkat különféle oldalról fenyegető veszedelmek elhárítására s mondjunk véleményt az ág. evangélikusok „*Ulasítás*“-ára is, melyet az egyházi tisztviselők részére a vegyes házasságok dolgában készített s Budapesten 1909. nov. 17—20. napjain tartott egyetemes közgyűlés jegyzőkönyvének 42. sz. határozatával.

Közgyűlésünk a 16 pontba foglalt rendkívül fontos, életbevágó szabályrendelet tervezetet minden változtatás nélkül, egyhangulag elfogadja, mert azon meggyőződésben van, hogy ha minden lelkész és presbyterium, nemkülönben espereseink és püspökeink az ott előirt köteleességeket híven és lankadást nem ismerő buzgósággal teljesíteni fogják: a mi református hiveinknek a száma az eddigi megdőbbentő fogyás helyett örvendetesen szaporodni fog s a vegyes házasságkötések folytán érzékeny veszteségeink nem lehetnek.

De midőn e fontos tervezetet elfogadjuk, 17-ik pontul, mintegy záradékképen felvételni

kérjük az ág. evangélikusok utasításában foglalt 18-ik pontot, mely szószerint így hangzik:

„A jelen utasítás nem vonatkozik azokra a vegyes házasságokra, melyet a reformátusok kötnek az ág. evangélikusokkal. Az ily házasságkötéseknél óvakodjanak a lelkészek hiveik bármilyen befolyásolásától és tartsák szem előtt azt, hogy mindkét prot. egyház főérdeke az, hogy ezen két egyház hivei között a testvéri egyetértés semmi által meg ne zavartassék!”

E módosítással óhajtja közgyűlésünk, hogy ez a szabályrendelet fogadtassék el s a konventi közigazgatási pénztár terhére annyi példányban nyomattassék ki és küldessék meg, ahány egyházközsége, vagy lelkészi állomása van hazai református egyház-egyetemünknek!

22. Ugyanazon jkönyv 53-ik sz. pontjában arra hívja fel az egyházmegyék iskolaszéki elnökeit, illetőleg lelkészeit, hogy az iskola államosítási mozgalmakról, vagy az új állami és községi iskoláknak egyházközségeik területén történő felállítása alkalmával az ilyen mozgalmak megindításáról illetékes felsőbb hatóságukat haladéktalanul értesítsék és tájékoztassák.

Bár tudtunkkal egyházmegyénk területén ezidőszertől ilyenféle mozgalmak nincsenek: mégis az éber vigyázásra közgyűlésünk is felhívja az iskolaszéki elnököket, hogy a legkisebb ilyen irányú mozgalomról is azonnal tegyenek jelentést.

23. Ugyanazon jkönyv 54. sz. alatti pontjában az énekvezérek javadalma ügyében felhívja az egyházmegyéket arra, hogy a kebelbeli egyházközségeket a kántortanítói állások külön kántori fizetésének az egyházkerületileg megállapítandó minimum mértékéig leendő felemelésére, vagy kiegészítésére utasítsák.

Közgyűlésünk, bár tudatával bír annak, hogy a mi kántortanítóink jóval több és terhe-

sebb munkát végeznek, mint azok a tanítók, akik csak tanítással foglalkoznak s így a kántori teendőikért külön díjazást is megérdemelnének; — de megfelelő alap hiányában ezt az egyházak, mint fentartó testületek megadni nem képesek. Ha ez felülről mégis reájok parancsoltatnék: nagy rázkódtatásoknak tennék ki anyaszentegyházainkat, tudván azt, hogy a mi kántortanítóink kivétel nélkül, mikor az illető egyházak díjleveleit elfogadták, egyszersmind kötelezték magokat arra, hogy a kántori teendőket is végzik minden újabb díjfelszámítás vagy követelés nélkül. Tisztán kántori állás meg egy sem lévén egyházmegyénk területén: külön intézkedésnek szüksége fenn nem forog.

Ha azonban a nmélt. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr a tisztán tanítói fizetést mindenütt fölemelné 1000 koronára: mi a külön megállapított kántori fizetést ez összeghez kész örömmel csatoljuk, hogy derék és ügybuzgó református kántortanítóink a nagyobb teheremelés jutalmaképen több fizetést is kapjanak.

24. Ugyanazon jkönyv 67. sz. pontjában utasítván az egyházmegyéket arra, hogy készítsenek egyházközségeikről táblás kimutatást arra nézve, hogy 1904—1908. években egyházkerületi közigazgatási célra milyen összeget szolgáltattak be a közpénztárba:

Közgyűlésünk 4 évről a hivatalos kimutatást azon tiszteletteljes kérelemmel terjeszti fel főhatóságunkhoz, hogy e kimutatást tudomásul venni méltóztassék. Az évi egyházlátogatási ívek, melyek azt az egyházakra nézve pontosan kimutatnák, az egyházkerületi pénztárnak szoktak évről-évre a beszedett pénzzel együtt átadni, melyek hivatalból bármikor bekérhetők és megtekinthetők.

25. Ugyanazon jkönyv 116. sz. pontjában arra hívja fel az egyházmegyét, hogy őszi közgyűléseiken tárgyalják a gömöri egyházmegye azon indítványát, mely szerint a kerület kebelében működő lelkészek a kerületi özvegy-árvatár részére fölemelt tagdíjakat fizessenek, hogy rokkantság esetén e tőrből tisztességes összeget kapjanak lelkészeink. És e tárgyban hozott határozatokat az egyházmegyék az őszi kerületi közgyűlésre terjeszszék fel.

Közgyűlésünk, bár szívesen üdvözli a gömöri indítványt, — de tekintve azt, hogy mi f.-borsodi lelkészek a kebelbeli gyámtárat nagy befizetési kötelezettséggel továbbra nézve is fentartottuk; tekintve továbbá azt, hogy ugy az országos özvegy-árvatár, mint a lelkészi nyugdíjintézetű fizetési kötelezettségek még mindig majdnem elviselhetetlen terheket raknak vállainkra, holott a lelkészi fizetés-emelés még mindig csak írott malaszt: közgyűlésünk a gömöri indítvány felett ezidőszerint napirendre tér.

26. Tavaszi közgyűlésünk 36. számú határozatával kiküldött Svingor József és Bárczay László tanácsbírák jelentik, hogy megbízatásukhoz képest a nekézsenyi egyházban megjelentek, a lelkész és tanító birtokából az Eger—putnoki h. é. vasut r.-t. által kisajátított területekre vonatkozó vitás kérdések megvizsgálása s a kártalanítási összeg megállapítása tárgyában s jelentik, hogy felek között a tárgyalás folyamán meg egyezés jött létre, mert a vállalat még 450 koronát ajánlott fel és fizetett ki, amit a presbyterium elfogadott s kijelentette, hogy az így befolyt 3652 K 37 fillérrel úgy a kisajátított lelkészi és tanítói ingatlanok vételára, mint a lelkésznek okozott összes kárai, végleg kielégítést nyertek.

Közgyűlésünk midőn ennek az ügynek így sikerült rendezését tudomásul veszi, megállapítja, hogy a befolyt összegből a lelkész javára 2749 K 38 f., a tanító javára 23 K 85 f. kamatozó tőke esik, Rozgonyi László lelkészt pedig kártérítés és kamat czimén 979 K 14 f. illeti meg.

Utasítjuk ennél fogva az egyház presbyteriumát, hogy a mondott összeget gyümölcsözőleg kezelje, a díjleveleket megfelelően módosítsa s terjeszsze közgyűlésünk elé. Ennek ellenőrzésére az egyházlátogatóság figyelmét felhívjuk.

Végül figyelmébe ajánljuk az egyház presbyteriumának a f. év tavaszán Sajóvamoson tartott közgyűlésünk 35. számú határozatát, hogy annak értelmében az eladott ingatlanok helyett más ingatlanokat venni igyekezzenek.

27. Tavaszi közgyűlésünk 44. számú határozatára Botos József tanácsbíró jelenti, hogy a radostyáni egyházban megjelent a községi közös iskolai alapot illető ingatlan alól még az 1896. évben eladott kőszénért a diósgyőri m. kir. vas- és aczelgyárnál levő 671 K 06 f. vételári hátralék kérdésének tisztázása tárgyában, s megállapította, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 41. §-a értelmében az egyház presbyteriuma jogosan szólalt föl, mert iskolája a törvény kívánalmainak megfelelő lévén, a szóbanforgó községi közös iskolai vagyon jövedelme azt megilleti.

Jelenti végül, hogy az elnöklete alatt tartott presbyteri gyűlésből átirt a képviselőtestülethez, hogy a vármegyei közigazgatási bizottsághoz onnét fölterjesztés intéztessek aziránt, hogy a hátralékos vételár követeltessék be a vevő vasgyártól s adassék ki Radostyán község pénztárának kezelés, illetve tőkésítés végett.

Helyeslőleg tudomásul vesszük.

28. Tavaszi közgyűlésünk 34. számú határozatára Elek József és Bárczay László kiküldött tanácsbírák jelentését, — a felsőkelecsényi egyház presbyteriuma pedig a lelkész és tanító ingatlanaiból eladott parcellákról szerkesztett adás-vevési szerződéseket s az eldarabolásról kiállított vázlatrajzot terjesztik be.

Közgyűlésünk a szóbanforgó ingatlanok eladásához a maga részéről hozzájárul s az iratokat megerősítés végett a főt. Egyházkerü-

leti Közgyűlésre felterjeszteni rendeli. Mert egyrészt az eladást a község fejlődhetése szempontjából a közérdek teszi szükségessé; másrészt az eladás a lelkész és tanítóra, küldöttség jelentése szerint előnyös; mert végül az eladást a presbyterium és az egyházközségi közgyűlés is határozatilag kimondotta s ez szabályszerűen igazoltatott.

Figyelmébe ajánljuk azonban folyamodó egyháznak f. évi tavaszi közgyűlésünk 35. sz. elvi határozatát, mely szerint a most eladott ingatlanok helyett, lehetőségig, más megfelelő ingatlan veendő s hogy mindkét díjlevelet megfelelően módosítsa s közgyűlésünkre terjeszse be.

29. Olvastatott a magyar református énekvezérek egyesületének köszönő irata az egyesület részére egyházmegyénk által megszavazott évi segélyért.

Tudomásul vétetik s az iratok irattárba tételnek.

30. Kiss Gyula alacsikai tanító az esküt ünnepélyesen letévén,

erről a bizonyítvány kiadása elhatározott.

31. Olvastatott Lipták István zilizi egyháztagnak kérvénye az iránt, hogy az ottani presbyterium köteleztessék arra, hogy a lelkészlakot mielőbb építtesse fel, mert ez építkezést már az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyta s annak halogatása az egyház kárával jár.

Tekintettel arra, hogy a zilizi egyháznak a parochia építésére vonatkozó határozatait már a tavaszi gyűlésünk jóváhagyta s ennek daczára mindezideig semmi intézkedés nem történt az építkezés megkezdése iránt, sőt köztudomás szerint a már elhatározott formában való keresztülvitelétől vonakodnak a hívek: közgyűlésünk ez ügy kedvező megoldása céljából Botos

József és Szekrényessy Árpád tanácsbírákat a zilizi egyházba azzal küldi ki, hogy eljárásuk eredményéről az esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek.

32. Olvastatott a berentei egyház kérvénye az iránt, hogy módosított lelkészi és tanítói díjlevelét a legközelebbi tavaszi közgyűléshez terjeszthesse be.

A kérelmet közgyűlésünk teljesíti, tekintettel arra, hogy folyamodó egyházban az adócsökkentési segély iránt a szükséges intézkedések most vannak folyamatban.

33. Hosszasan és behatóan tárgyalta egyházmegyei közgyűlésünk a meszesi lelkészlak építésének ügyét s az ottani viszonyok alapos mérlegelése, valamint az oda kiszállott egyházmegyei küldöttség s a presbyterium és közgyűlés jelenlétében felvett jegyzőkönyv, továbbá a presbyterium és lelkész külön-külön beadványának érdemleges elbírálása után határozatilag kimondja, hogy:

1. Meszesen az új parochia felépítése az egyház és hívek anyagi helyzete és csekély népességére való tekintettel elhalasztandó, ellenben a régi lelkészlak a küldöttség által javasolt s az egyházközség által is elfogadott módon még ez őszön haladéktalanul renoválandó; egyzersmind utasítja egyházmegyénk a meszesi presbyteriumot, hogy az egész javítási munkálatokat az államépítészeti hivatal kiküldöttjének véleményezése alapján aként eszközölje, hogy a lelkész még ez őszön elfoglalhassa lakását s erről az esperesi hivatalhoz jelentést tegyen.

2. Almássy Lajos lelkész utasittatik, hogy a meszesi egyházba 8 nap alatt költözzön be, hogy az isteniszteletek végzése, a hívek lelki gondozása, általában a lelkészi hivatal hatáskörébe tartozó teendők pontos ellátása hiányt ne szenvedjen.

3. Felhivatik a meszesi egyház presbyteriuma, hogy az abodi egyháznak a parochia-építéshez való arányos hozzájárulása tárgyában mindazon népmozgalmi, statisztikai, lélekszámi, vagyoni, adózási adatokat és az eddigi gyakorlatra vonatkozó bizonyítékokat és esetleges okmányokat gyűjtse össze s a tavaszi gyűlésünkre terjessze be, a melyek e vitás kérdés végleges megoldását eredményezhetik.

34. Olvastatott Elek József és Szekrényessy Árpád küldött tanácsbírák jelentése a ládbessenyői 1908. és 1909. évi gondnoki számadások felülvizsgálása és megerősítése tárgyában. E jelentés igen szomorú képet nyújt e különben is szegény és híveiben megfogyatkozott egyház anyagi ügyeinek vezetéséről, mely szerint lelkész, gondnok és presbyterium sok mulasztást követtek el s vétkes könnyelműséggel költötték nem megfelelő célokra a kölcsön útján beszerzett összegeket. Váltó óvatolások is napirenden vannak. A tetemes pénztári maradványból se adósságot nem fizettek, az se az egyház ládájában nincs, hanem a vezetők nyugták és biztos jótállókkal ellátott kötelezvények nélkül saját céljaikra használják ez összegeket. Volt gondnok Tóth István 18 K 50 fillért, Csiky Zoltán lelkész pedig 7 K 12 fillért köteles — küldöttség véleménye alapján — az egyháznak visszatéríteni. A két évi gondnoki számadásnak sok nyugtája esik kifogás alá. A tanítói nyugdíj-befizetések tiszta képet nem mutatnak. A kerületnél fennálló 2000 koronára kamat, késedelmi kamat és perköltség fejében 463 K 62 fillért fizetett ki gondnok s hogy ezt és más rendbeli követeléseket ki tudjon fizetni, 3 váltóra 950 korona kölcsönt vett fel az egyház terhére. Szóval nagymérvű hanyagság, takarékoság-hiány, hogy ne mondjuk vétkes mulasztás tapasztalható mindakét évi gazdálkodásnál.

Közgyűlésünk a legnagyobb megbotránkozásal vesz tudomást a ládbessenyői egyház anyagi ügyeinek vezetéséről. S bár teljes tudatában van közgyűlésünk annak, hogy a lelkész, gondnok és presbyterium ellen a fegyelmi eljárást azonnal meg kellene indítani a rendet-

len gazdálkodás miatt; de tekintve azt, hogy megigérték küldöttségnek, miszerint a javulás útjára lépnek, a fegyelmit ezuttal még mellőzi, hanem figyelmezteti az egyházi előljáróságot, hogy ha a legkisebb mulasztásból vagy hanyagságból eredő rendetlenség előfordul ezentul: ellenők a fegyelmit elrendeljük. A fentebb feltüntetett összegeket lelkes és volt gondnok most haladéktalanul fizesse vissza. De szept. 15-ig fizessék vissza a vezetők az egyház pénztárából saját céljaikra felhasznált összegeket is. És hogy mindezek megtörténtek-e: annak felülvizsgálatára Szekrényessy Árpád tanácsbíró kiküldetik.

Fenti kiigazításokkal így az 1908—1909. évi gondnoki számadás megerősítettik.

35. Olvastatott a kondói egyház kérvénye, melyben szívet-lelket megindító módon előadja, hogy folyó év augusztus 22-én új és befejezéshez közel álló templom tornya vigyázatlanságból eredő pusztító tűznek lett martalékává és ha rajtok úgy a felettes hatóságok és egyházközségek, mint a nemesszivű emberbarátok nem segítenek: teljesen képtelenek lesznek új templomukat felépíteni annyival inkább, mivel a tűzbiztosító társulatnak se a lebontást be nem jelentették, sem az új épületet még nem biztosították s így kétséges, hogy biztosítási kárösszeget utalványoznak-e ki részökre?

Közgyűlésünk fájó érzéssel vesz tudomást a kondói szerencsétlen, de jobb sorsra érdemes egyház állapotáról, melyben tudomásunkra jutott új templomtornyának leégése. Bár jogilag is, tényleg is a vállalkozó Hegedüs János szenvedte a tetemes kárt, de a tűzveszély közvetlen az egyházat is sújtja, mert annak van kitéve, hogy ha becsületes vállalkozójának segítségére nem megy: a csapás által sújtott vállalkozó vagyoniilag teljesen tönkre megy s a templom-építés befejezhető nem lesz. A szerencsétlen egyház által ajánlandó segélyezési módok mi-

kénti keresztülvitelére, támogatására esperesünk teljes jogkörrel felhatalmaztatik, elvárván ugy felettes főhatóságainktól és az egyházközségektől, mint a nemesszivü emberbarátoktól, hogy e szerencsétlenül járt egyház kiáltó szózatát nemcsak meghallgatják, hanem filléreiket a legnemesebb oltárra készséges szivvel le is rakják, hogy hirdesse e hamvaiból megelevenedett templom a könyörülő szeretetnek diadalát, dicsőségét!

Ez esettel kapcsolatban talán czélszerű lenne, ha a felettes főhatóság a legszigorubban utasítaná az építkező egyházakat, hogy jövőre ugy a régi épület (templom, torony, paplak, iskola), lebontása bejelentését, mint az épülő új egyházi épület biztosítását a biztosító társulatnál el ne mulasszák.

A kondói tűzkárbiztosítási összeg megnyerése érdekében pedig az egyházkerületi közgyűlés latba vetné összes erejét és befolyását a Fonçière biztosító társulatnál, mint szerződő fél.

36. Sajóvamoson tartott tavaszi közgyűlésünk 40. sz. jkönyvi pontjában megbizta a tanítóegylet elnökségét, hogy a beszerzendő népiskolai tanszereket írják össze, ajánlatokat kérjenek biztos kereskedőktől s a benyujtandó ajánlatok felett mondjanak véleményt.

Miután ez a munkálat készen van s a bejelentett egyházak Trócsányi Bertalan sárospataki könyvkereskedőtől kapják meg a tanszereket: dékánt felhatalmazza közgyűlésünk, hogy a kimutatott összeget fizesse ki az egyházmegye pénztárából, mit az egyházak 6⁰/₀ kamat mellett tartoznak pénztárunknak visszatéríteni.

37. Olvastatik a sajlószőlőfalvai egyház előljáráóságának kérvénye, melyben felhatalmazást kér arra, hogy az Egressy-emlékiskola tervrajzát és költségvetését az elnökség közgyűlés nélkül is megerősíthesse.

Közgyűlésünk felhatalmazza elnökséget az időközben keszítendő s beadandó Egressy-émlékkola tervrajzának és költségvetésének megerősítésére.

38. Tárgyalás alá vétettek a kondói, martonyi, bánhorvái egyházak domesztikai segély kérvényei.

Közgyűlésünk ismerve a szegény és szerencsétlen viszonyok közt inkább vergődő, mint élő egyházak anyagi ügyeit; de ismerve a hívek áldozatkészségét is, jó lélekkel ajánljuk Kondót 1200, Martonyit 1000, Bánhorvátot 600 korona egyszerismindenkori domesztikai segélyre.

39. A Miskolczon okt. 11., 12., 13. napjain tartandó egyházkerületi közgyűlésre az elnökségen kívül, mint képviselők kiküldetnek

papi részről: Elek József, Barna Gyula, Szentmártoni Dániel; világi részről: Szekrényessy Árpád, Zsóry György és Dr. Szentpáli István vil. tanácsbírák.

40. Olvastatott Szentmártony Dániel indítványa aziránt, hogy a legujabb közigazgatási államsegélyből eddig az egyházak között 10—20 K-jával felosztott, most azonban az adócsökkentési segély miatt feleslegessé vált 1064 K folyósítása szüntettségük be s más célra fordították.

Közgyűlésünk az indítvány 1. pontját elfogadja s a legujabb közigazgatási államsegélyből az egyházak között felosztott 1064 K folyósítását beszünteti.

Az indítvány 2. b) és f) pontjait indítványozó időközben visszavonván: azok tárgyatlanná váltak. Az a) c) d) e) pontjait közgyűlésünk magáévá teszi s az így fölszabadult 1064 K.-ból:

a) a nyugdíjkezelő felemelt fizetésének fedezésére	250 K.
b) tanügyi bizottsági tagok részére fuvardijra	90 K.
c) Országos nyugdíjintézeti számadást és közalapot felülvizsgáló számvevőszék ellátására	70 K.
d) egyházmegyei ügyész fizetésének emelésére	200 K.
	<hr/>
	összesen 610 K.-t

folyósítunk a legujabb közigazgatási államsegély terhére, az 1910. év január 1-től kezdődő joghatálylyal.

41. Tárgyaltatott a bántapolcsányi kántortanító díjlevele.

Ettől a díjlevéltől a jóváhagyást, illetőleg megerősítés céljából való fölterjesztést ez alkalommal megtagadjuk. Mert a 4 példányban kiállított díjlevél minden kísérő irat, vagy fölvilágosító jelentés nélkül érkezett be s így nem tudhatja közgyűlésünk, hogy miért lett az beterjesztve; mert továbbá az 1898. május 12-én tartott egyházkerületi közgyűlésen megerősített előző díjlevél és a most beterjesztett között sok eltérés van, mert végül a régi díjlevélben terményekben megállapított járandóságok, hogy miért lettek pénzürtékre átváltoztatva, a most beterjesztett díjlevélből ki nem tűnik.

Azzal az utasítással adjuk tehát vissza e díjlevelet az egyháznak, hogy azt szabályszerűen kiállítva s kellően felszerelve, jövő tavaszi közgyűlésünkre terjeszsze be.

42. Olvastatott a sajkókazai egyház kérelme, az egyházi, lelkeszi és tanítói földek alatt levő kőszén eladásának engedélyezése iránt.

Közgyűlésünk a beterjesztett adásvevési szerződést a maga részéről jóváhagyja s meg-

erősítés végett a főt. egyházkerületre fölterjeszteni rendeli; mert az eladás az egyházra előnyös, mivel ez a szénterület előzőleg holdanként 100 K.-ért adatott el s annak idején ezt a jogügyletet is jóváhagytuk, de az felbontatott; most pedig a vételár holdanként 130 koronába állapított meg és vevők: özv. Tisza Kálmánné és társai, azonfelül az iskola fűtésére mindaddig, amíg a sajkázai határban bárhol bányászatot folytatnak, 100 métermázsa szenet ingyen biztosítottak.

Egyben utasítjuk a presbyteriumot, hogy az egyházat 49 h. 7 □-öl után megillető 6370 K 84 f.-t, a lelkészt 12 h. 1256 □-öl után megillető 1662 K 80 f.-t és tanítót 9 h. 899 □-öl után megillető 1243 K 10 f.-t gyümölcsözőleg helyezzenek el s azok jövedelmét a díjleveleken állítsa be s az így módosult díjleveleket tavaszi közgyűlésünkhöz terjeszsze be.

Egyházlátogatóságot a pénz miként elhelyezésének ellenőrzésére fölhívjuk.

43. Olvastatott Főríz Béla rakaczaszendi helyettes lelkész kérelme az iránt, hogy a lelkészi földek bérlete ez év okt. 1-én lejárván, utasíttassék az egyház a földeknek legalább is 6 évre leendő bérbeadására.

Utasítjuk a presbyteriumot, lelkészt és h. lelkészt, hogy a lelkészi földeket együttesen adják bérbe legalább is 6 évre úgy, hogy a bérleti szerződés az esetleges utódra is kötelező legyen; figyelemőkbe ajánlja közgyűlésünk, hogy a földek javítására, használatára vonatkozó föltételek is bevétessenek a szerződésbe. A bérleti szerződés jövő tavaszi közgyűlésünkre bemutatandó lesz.

Mert a jelenlegi lelkész, hivatalos teendői elvégzésére — előrehaladott koránál fogva — kevésbé lévén képes: teendőit helyettes látja el, a helyettes lelkész pedig esetleg más helyre

távozhat el és így fennforog a szüksége annak, hogy a lelkészi földek jókarban tarthatás szempontjából is szabályszerű föltételek mellett bérbe adassanak.

44. Olvastatott Barna Gyula disznóshorváti lelkész kérelme, a Császtza-pusztának az edelényi egyházhoz leendő csatolása iránt.

Közgyűlésünk, mielőtt e tárgyban érdemlegesen határozna, az E. T. I. t.-cz. B. 11. §-a alapján fölhivja a disznóshorváti és edelényi egyházak presbyteriumát, hogy a Császtza-pusztta átsatolásának kérdésében egymással érintkezésbe lépve, határozatot hozzon s az ügyet kellően előkészítve, jövő tavaszi közgyűlésünkre terjeszszék be.

45. Olvastatott a kondói egyház kérelme, a kántortanítói új díjlevél jóváahagyása iránt.

Közgyűlésünk erről a díjlevélről a jóváahagyás és megerősítés céljából való fölterjesztést ez alkalommal megtagadja. Mert örömmel látja ugyan az egyház azon intézkedését, hogy a terménybeli járandóságokat pénzbelileg óhajtja kiszolgáltatni hivatalnokának, de az új díjlevélben a kántortanítónak csak járandóságai vannak megállapítva, kötelezettségei azonban nincsenek felsorolva, minélfogva az jóváahagyás tárgyát nem képezheti.

Azzal az utasítással adjuk tehát vissza folyamodó egyháznak, hogy szabályszerűen kiállítva s kellően felszerelve terjeszszze jövő tavaszi közgyűlésünk elé.

46. Olvastatott a kondói egyháznak a Gusztáv Adolf-egyesülethez intézett kérelme segély utalványozása iránt.

Közgyűlésünk tudomással birván arról, hogy ez a kis egyház, bár eddig is anyagi gon-

dokkal küzdött, most 36.000 K értékben templomot és tornyot épített kölcsönpénzen s hogy ez a befejezéshez közel állott épület e napokban leégett, tehát az egyház anyagi gondjai még jobban megnövekedtek, a kérelmet a legmelegebb pártoló véleménynyel terjeszti föl a főt. Egyházkerületi közgyűléshez.

47. Olvastatott a szakácsi-i egyház kérelme a Gusztáv Adolf-egyesülethez, segély utalványozása iránt.

Közgyűlésünk ezt a kérelmet pártolólag terjeszti föl a főt. Egyházkerülethez, mert ez a 138 lelket számláló kis egyház semmi vagyonnal nem bír és 4000 K adóssággal küzd.

48. Olvastatott a szendrőiadi egyház kérelme a Gusztáv Adolf-egyesülethez, segély utalványozása iránt.

Közgyűlésünk ennek a törekvő kis egyháznak a kérelmét pártolólag terjeszti föl a főt. Egyházkerülethez, mert tudomással bír arról, hogy egyházi épületei javításra várnak s annak költségeit a több mint 25000 K adósság terhe alatt, fedezni képtelenek.

49. Olvastatott a meszesi egyháznak a Gusztáv Adolf-egyesülethez intézett kérelme segély folyósítása iránt.

Közgyűlésünk ennek a 140 lelket számláló s más vallásfelekezetbeliek közé ékelt, törekvő kis egyháznak a kérelmét pártoló véleménynyel terjeszti föl a főt. Egyházkerülethez, mert hogy egyházi épületeit jókarba helyezhesse, a segélyezésre tényleg rá van utalva.

50. Olvastatott a barczikai egyháznak a Gusztáv Adolf-egyesülethez intézett kérelme segély engedélyezése iránt.

Közgyűlésünk a folyamodó egyházköztség kérelmét pártolólag terjeszti föl a főt. Egyház-

kerülethez, mert az egyház tényleg adóssággal küzd, hivei pedig túl vannak terhelve.

51. Olvastatott a sajlóászlófalvai egyháznak a Gusztáv Adolf-egyesülethez intézett kérelme segély folyósítása iránt.

Közgyűlésünk e kérelmet pártolólág terjeszti föl a főt. Egyházkerülethez, mert az abban felhozott indokok a valóságnak megfelelnek s az egyház segélyezésre érdemes.

52. Vladár József radostyáni lelkész kéri, hogy szolgálati képtelenségének megállapítása mellett káplántartási segélyt nyerjen s ez irányban az egyházkerületi közgyűléshez kérvénye felterjesztessék.

Miután a becsatolt orvosi bizonyítvánnyal folyamodó szolgálati képtelensége igazolva van, közgyűlés ezt megállapítja és kérvényét a főtiszt. Egyházkerületi Közgyűléshez pártolólág felterjeszteni határozza.

53. A zilizi egyház bemutatja presbyteri és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyveit arról, hogy adózási rendszerét az egyházi törvények III. cikkének 13. szakasza *a)* pontja alapján készpénzfizetésben állapítja meg.

Miután a bemutatott presbyteri és közgyűlési határozatokból kitűnik, hogy a zilizi egyház az új adóalapon való berendezkedéssel a régi díjleveleket érvényteleneknek tekinti, új díjlevelet pedig még nem készítettek; s miután az új adóalapon való berendezésnél csak a törvény 13. §-ának *a)* pontjában előírt személyi adót léptették életbe, ellenben a *b)* pontban feltüntetett vagyoni adót figyelembe nem vették; ez okból a bemutatott jegyzőkönyvi határozatok közgyűlésünk által meg nem erősíthetők.

54. Bármely tárból segélyt kérnek: a berentei, szendrői, alacskai, szentjakabi, martonyi, sajló-bábonyi egyházak,

Csapó János, Horváth János, Lengyel Gyula, Bárdos István, Lesko László, Barna Gyula lelkészek, Katona Dénes tanító, Bodnár Istvánné, Rozgonyi Istvánné, Urbán Bálintné, Reho Jánosné, Baksi Sándorné, Nagy Sándorné, Ferenczi Istvánné, Alacs Dánielné, Ujlaki Vilma, Rác Zsigmond és Török Sámuel.

Mindezen kérvények érdemleges elintézés végett a segélyosztó bizottságnak kiadatnak.

55. Az egyházlátogatói járások következőkép osztattak el:

1. A szentpéteri járásba megy: *Szuhay Benedek* t.-bíró és *Bárdos István*.
2. A vadnai járásba: *Botos József* tanácsbíró és *Kun József*.
3. A s.-vamosi járásba: *Elek József* tanácsbíró és *E. Tóth József*.
4. Az edelényi járásba: *Barna Gyula* tanácsbíró és *Csapó János*.
5. A bánvölgyi járásba: *Szentmártony Dániel* papi aljegyző és *Csiky József*.

Közgyűlésünk midőn e választást elfogadja, az első visitorokat az egyházközségi költségvetések, zárszámadások előadói tisztével is megbizza, természetesen kit-kit az ő járásában.

56. Jövő tavaszi közgyűlésünk helye:

Rudabánya lesz.

57. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvasatván:

Meghitelesítették.

KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI ÜGYEK.

I.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Fölvétetett Varbón 1910. évi augusztus hó 31-én a felsőborsodi ref. egyházmegye köz- igazgatási bíróságának üléséről, Révai Miksa volt kondói ideiglenes tanítónak a kondói egyház ellen támasztott követelése ügyében.

Jelen voltak:

Svingor József esperes-helyettes, egyházi, — Ragályi Béla e. m. gondnok, világi elnök; Botos József, Szuhay Benedek, Elek József, Szekrényessy Árpád, Zsóry György tanácsbírák; Sáfrán Dezső e. m. ügyész; Szentmártony Dániel előadó és Molnár László e. m. világi főjegyző.

Felek részéről: panaszos Révai Miksa; a kondói egyház képviselőjében — szabályszerű idézés daczára — sem jelent meg senki.

Tárgyalást vezető világi elnök az ügy megnevezésével az ülést megnyitja és az E. T. V. t.-cz. 54. §-a alapján föl- hívja a bíróság tagjait az iránti nyilatkozattételre: nem forog-e fenn a 49. §-ban felsorolt, hivatalból figyelembe veendő ér- dekeltségi eset. Mire Botos József kijelenti, hogy ő ez ügy- ben vizsgáló biztos volt. Ennek folytán elnök megállapítja, hogy Botos József tanácsbíró az ügy elbírálásában nem vesz részt. Elnök ezután az egyedül jelenlévő panaszost hívja fel, nyilatkozzék: nincsen-e a bíróság tagjai ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogása? Panaszos kijelenti, hogy nin- csen. Ezután elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen s ezért a bíróságot szabályszerűen megalakúlnak jelenti ki.

Elnök ezután megállapítja, hogy a kondói egyház képviselőjében, — szabályszerű idézés daczára — senki sem jelent meg.

Ezután elrendeli elnök az ügy érdemleges tárgyalását, s fölhívja Szentmártony Dániel előadót az ügy ismertetésére.

Szentmártony Dániel előadó előadja, hogy Révai Miksa kondói volt ideiglenes tanító az iránt adott be panaszos kérvényt, hogy neki részint a kondói egyháznál, részint a kondói híveknél a csatolt kimutatás szerint még az 1907/08. évről 169 kor. hátralékos követelése van, melyet az egyház akkori gondnoka Tözsér János valószínűleg beszedett, de vele el nem számolt, kéri tehát a kondói egyház gondnokát a követelt összeg kifizetésére utasítani.

Ennek az ügynek a megvizsgálására esperes úr küldöttséget rendelt ki. A küldöttség a vizsgálatot a helyszínén f. évi augusztus hó 7-én tartotta meg, melynek során megállapított, hogy:

1. Panaszos, követelése valódiságának támogatására egyéb bizonyítékot nem tudott előterjeszteni, mint az iratoknál fekvő 17 kondói egyháztagnak nevét magában foglaló hátraléki kimutatást.

2. A kimutatásban megnevezett egyháztagnak beszedett egyházi adó kis könyvecskeiből kétségtelenül megállapított, hogy panaszosnak — a kimutatásban foglalt hátralékokból — csak 14 K 60 f. lehet a jogos követelése, melyet azonban bőven fedez az a 23 K 90 f., melyet elődje: Láposy hátralékából behajtottak s panaszosnak átadtak; mert a kimutatásban szereplő többi hátralékot részint — saját beismerése szerint is — panaszos vette fel, részint a gondnok, községi előljáróság és lelkész szedtek be s panaszosnak átadták, illetőleg vele elszámolták.

3. Bár panaszos csak háromnegyed évig volt a kondói egyházban ideiglenes tanítóként alkalmazva, a tanítói föld és rét 145 K 80 f.-t tevő egész évi bérletét felvette és így 36 K 40 fillérrel többet, mint ami illette volna.

4. Az 1908/09. iskolai évből szeptember hóra panaszos 66 K-t kíván megállapítani. Mire presbyterium állítja s panaszos sem vette tagadásba, hogy az 1908/09. iskolai év szeptember havában panaszos csak 13 napon teljesített rendes szolgálatot.

5. Panaszos az 1908/09 évi tanítói fizetésből 34 koronát felvett s 4 hónapon keresztül kapott ingyen lakást.

Ezután elnök felhívja a jelenlevő panaszost, hogy az ügyre vonatkozó bizonyítékait terjeszsze elő.

Mire Révai Miksa panaszos kijelenti, hogy az ügyre vonatkozólag újabbat előadni nem tud.

Elnök erre a bizonyítási eljárást befejezettnek mondja ki s a bíróság tanácskozásra visszavonul.

Tanácskozás után a bíróság meghozta s elnök nyílt ülésben kihirdette a bíróság egyhangulag hozott következő

Határozatát:

A közigazgatási bíróság Révai Miksa panaszost követelésével elutasítja, Tózsér János volt gondnok ellen az eljárást beszünteti.

Költségek nem számittatván föl, azok megállapítását a bíróság mellőzi.

Indokok:

A panaszos követelését hiteles okmányokkal igazolni nem tudta.

Panaszoló által kimutatott hátralékból a vizsgálat során bekért adókönyvekből beigazoltatott, hogy ebből tényleg csak 20 K 60 f. hátralék áll fenn, a mire nézve a háromnegyed évi tanítói szolgálat után felvett egész évi föld, rét és legelő jövedelemből őt meg nem illetett $\frac{1}{4}$ évi 36 K 40 f. felvétele által fölösen kielégítettet.

Az 1908/09-ik tanév szeptember havára általa követelt 66 K-ra vonatkozólag a vizsgálat során beigazoltatott, hogy csak szept. 13-ig teljesített tanítói szolgálatot, erre pedig 34 koronát 5 egyháztagtól panaszoló beszédvén, ezen követelésére nézve is teljes kielégítést nyert; minthogy ő maga egész óra 66 K-t számít föl: a $\frac{1}{2}$ óra 34 K-val ki van elégitve.

A panasznak az a része, hogy a hátralékokat Tózsér János gondnok szedte be s vele el nem számolt, elesik; mert a vizsgálat során beigazoltatott, hogy azon hátralékokat részint panaszos, részint elődje, részint lelkész, részint a községi előljáróság szedte be s panaszosnak átszolgáltatta.

A határozat a jelen volt panaszos előtt nyomban kihirdettetvén: az ellen felebbezést jelentett be; mire elnök által figyelmeztetve lett, hogy felebbezése csak akkor fog figyelembe vétetni s másodfoku elbírálás végett fölterjesztetni, ha azt 15 nap alatt írásban is beterjeszti.

A kondói ref. egyháznak ez a határozat írásban megküldendő.

Kelt mint elől.

SVINGOR JÓZSEF

esperos-helyettes, egyh. elnök.

RAGÁLYI BÉLA

chm. gondnok, vil. elnök.

MOLNÁR LÁSZLÓ

vil. főjegyző.

II.

Az időszaki tanács megalakítása.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Fölvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bírósága részéről Varbón, 1910. évi augusztus hó 31-én tartott ülésében.

Jelen voltak:

Botos József esperes-helyettes és Ragályi Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Svingor József, Szuhay Benedek, Elek József papi, — Szekrényessy Árpád és Zsóry György világi tanácsbírák; Molnár László világi főjegyző, a bíróság jegyzője.

A bíróság az időszaki tanácsot megalkotja s abba egy évi időtartamra megválasztja:

I. Tagokul: Svingor József, Szekrényessy Árpád, Zsóry György tanácsbírákat; póttagokul: Dávid József, Elek József, Szentpáli István dr. tanácsbírákat.

II. Tagokul: Szuhay Benedek, Miklós Ödön, Zsóry Gusztáv; póttagokul: Botos József, Barna Gyula, Bárczay László tanácsbírákat.

Mely jegyzőkönyv felolvastatván: hitelesítettik.

Kelt mint fent.

BOTOS JÓZSEF

esperes-helyettes,
egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA

egyházmegyei gondnok,
világi elnök.

MOLNÁR LÁSZLÓ

egyházmegyei vil. főjegyző.

FEGYELMI BIRÓSÁGI ÜGY.

I.

J E G Y Z Ö K Ö N Y V .

Fölvétetett Varbón 1910. évi augusztus hó 31-ik napján, a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi biróságának üléséről, Csabai Ferencz tardonai tanító fegyelmi ügyében.

Jelen voltak:

Botos József esperes-helyettes, egyházi, — Ragályi Béla gondnok, világi elnök; Svingor József, Szuhay Benedek, Elek József, Szekrényessy Árpád, Zsóry György tanácsbírák; Sáfrán Dezső e. m. ügyész és Molnár László világi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A fél részéről: Csabai Ferencz.

Tárgyalást vezető világi elnök az ülést megnyitja s előadja, hogy a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi biróságának 1910. évi április hó 27-ik napján Sajóvamoson tartott ítéllete lesz a marasztalt Csabai Ferencz tanítón végrehajtandó.

Nevezett marasztaltat ennek folytán az E. T. V. t.-cz. 131. §-a rendelkezése értelmében, világi elnök megfeddette.

A jegyzőkönyv felolvastatván, helybenhagyatott s hitelesített.

Kelt mint fent.

BOTOS JÓZSEF
esperes-helyettes,
egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA
egyházmegyei gondnok,
világi elnök.

MOLNÁR LÁSZLÓ
egyházmegyei világi főjegyző,
jegyzőkönyvvezető.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek egyházmegyei papi főjegyző: az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 55, 56, 57. pontokat.

Molnár László egyházmegyei világi főjegyző: 26, 27, 28, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51. pontokat és az I—III. bírósági ügyeket.

Szentmártony Dániel egyházmegyei papi aljegyző: a 15, 16, 17, 19, 29, 31, 32, 52, 53, 54. pontokat.

F Ü G G E L É K.

L ELKÉSZÉRTEKEZLETI JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye 1910. évi augusztus hó 16-án Edelényben tartott lelkészértekezleti közgyűlésében.

Jelen voltak: *Demeter Bertalan elnöklete alatt: Vadászy Pál esperes, Almásy Lajos, Balogh István, Barna Gyula, Bartha Mihály, Batta József, Csiky József, Csiky Zoltán, Dakó Lajos, Elek József, Horváth János, Kazay Géza, Kovács Béla, Nagy Barna, Némedy József, Svingor József, Szuhay Benedek, Tussay János lelkészek, Pozsga József, Varga Imre, Somogyi János h.-lelkészek, Ferenczy Dániel, Debreczeni László, Verebélyi Barna, Séra Lajos s.-lelkészek.*

Jegyzők: *Szentmártony Dániel és Bartha Gyula.*

Távolmaradásukat kimentették: *Beregszászy Ferencz, Simon Gyula, Csizmadia Jenő, Tóth József, Csapó János, Dávid József.*

Nem igazolták: *Kőrösi István, Kerekes János, Lesko László, Nagy Ferencz, Farkas József, Pataky János, Tóth János, Bodolay Miklós, Rozgonyi László, Osváth Zoltán, Botos József, Doktor Gyula, Bárdos István, Lengyel Gyula, Nagy Lajos, Kun József, Jós vay Dénes lelkészek, Fóris Béla, Bálint János, Molnár Sámuel s.-lelkészek. A szokásos 4—4 kor. díjban elmarasztaltatnak.*

I. Közének és Kovács Béla szalonnai lelkész tartalmas imája után Demeter Bertalan alelnök melegen üdvözölve a jelenlevőket:

megnyitotta tanácskozásunkat.

2. Szentmártony Dániel jegyző hivatkozva azon örven-
detes eseményre, hogy egyházkerületünk főgondnokává Dókus
Ernő öméltósága választatott meg, ki ugy az egytetemes egy-
ház javára, mint közelebbről a kálvinista papság érdekében
már idáig is elismerésre méltó munkásságot fejtett ki, indít-
ványozza, hogy e kiváló férfit táviratilag üdvözlje érte-
kezletünk.

Indítvány egyhangulag elfogadtatott.

3. Tekintettel azon sajnálatos körülményre, hogy érte-
kezleti gyűléseink a tagok közönyössége folytán hova-tovább
elneptelenednek, kimondotta értekezletünk, hogy

1. a távollevők igazoló levelükben elmara-
dásuk okát világosan jelezzék,

2. az egyházlátogatók felkérendők, hogy
a mulasztási bírságokat szigoruan hajtsák be.

4. Indítvány tétellett aziránt, hogy az értekezleti gyűlé-
seken megjelenő lelkészek egyházközségük terhére méltányos
fuvardijban részesüljenek.

Értekezletünk az indítványt magáévá teszi
annyival is inkább, mert a megfelelő fuvardij
kiutalványozása esetén bizton remélhető, hogy
értekezleti gyűléseink a jövőben sokkal látoga-
tottabbak lesznek; sőt tudva azt, hogy feleke-
zetünk tanítói e nemü jótéteményt már régóta
élveznek, méltányossági szempontból is óhajtja
értekezletünk, hogy ez a kérdés a lelkészi karra
nézve is kellően megoldassék. Annak kimon-
dásával tehát, hogy 1—1 tag fuvardija esetről-
esetre 5 koronában állapittassék meg, elhatá-
rozza értekezletünk, hogy e kérdés a nagy-
t. Egyházmegyei Közgyűlésre is pártolólág fel-
terjesztessék.

5. Olvastatott Dávid József elnök levele, melyben köz-
tudomású betegségére hivatkozva, az elnöki tiszt alól kéri

magát felmentetni, egyszersmind köszönetet mond azért a közbizalomért és jóindulatért, mit az értekezlet részéről elnöki ténykedése alatt mindenkor tapasztalt.

Értekezletünk bár részvétellel látja az érdekes elnök gyengélkedését, de jó reménységgel lévén az iránt, hogy az ő erős fizikuma mielőbb győzedelmeskedni fog a kór felett, lemondását nem fogadja el, hanem osztatlan lelkesedéssel felkéri őt az elnöki tisztt további betöltésére s mielőbbi teljes felgyógyulását őszintén kívánja.

6. Ugyancsak lemond Demeter Bertalan is az alelnöki állásról s kéri lemondásának elfogadását.

Értekezletünk nem látja indokoltnak az alelnök lemondását, de másfelől tudatában annak, hogy az ő kipróbált munkaerejére, vezetőképességére éppen az adott viszonyok között kétszeresen szükségünk van, lemondását nem fogadja el, hanem közbizalommal felkéri őt az alelnöki tisztt tovább viselésére. E közbizalom előtt alelnökünk meghajlik s állását továbbra is megtartja.

7. Szuhay Benedek felolvassa „A lelki gondozásról“ cz. értekezését. Fejtegeti a lelki gondozás végtelen fontosságát, ismertetve azon tereket, a melyekre a lelki gondozásnak ki kell terjeszkednie. S fejtegetései során, tapasztalatokon alapuló, igen megszívlelendő bölcs tanácsokat nyújt s a lelki gondozás fokozottabb mértékbeni gyakorlására hívja fel lelkésztársait.

A gondos, tartalmas, minden tekintetben értékes és élvezetes felolvasásért a szerzőnek hálás köszönetét nyilvánítja értekezletünk.

8. Olvastatott Barna Gyula és Csapó János bíráló bizottsági tagok jelentése a Szuhay Benedek által összegyűjtött „Egyházmegyei szabályrendeletek és elvi jelentőségű határo-

zatok“ felülvizsgálása tárgyában, mely szerint a gyűjteményt néhány kimaradt elvi határozattal kiegészítve, teljes egészében elfogadásra ajánlják.

Értekezletünk Szuhay Benedek összeállító-
nak s a bíráló bizottságnak is elismerését és kö-
szönetét nyilvánítva, a gyűjteményt elfogadás
végett felterjeszti az egyházmegyei közgyűlés-
hez, a bíráló bizottság indítványa alapján kérve
a nagy. Egyházmegyei Közgyűlést, hogy a
fáradtságos és nagy körültekintést igénylő mun-
kálattért Szuhay Benedek részére a közigazga-
tási pénztárból 50 kor. tiszteletdíjat utalványozni
méltytassék.

9. Tárgysorozaton kívül beható eszmecszerét folytatván
értekezletünk a mai lelkészképzés hiányai felett, mint üdvös
indítvány merült fel, hogy a sárospataki theologiai akadémia
hallgatói a lelkészi bizonyítványok mellett egyszersmind tani-
tói oklevelet is szerezzenek, a miképen ez p. o. a debreczeni
theologián már régóta szokásban van.

Az indítványt — mint életrevaló dolgot —
elfogadja értekezletünk, annyival is inkább, mert
az újabb közoktatásügyi rendeletek értelmében
a lelkészek is állandóan csak az esetben tanit-
hatnak iskoláinkban, ha tanítóképző intézetben
szerzett oklevéllel bírnak. Ez indítvány további
érdemleges eljárás czéljából a nagytiszteletű
egyházmegyére pártolólág felterjesztetik.

10. Több tárgy nem lévén

elnök a gyűlést bezárja.

Kelt mint fent.

DEMETER BERTALAN
értekezleti alelnök.

SZENTMÁRTONY DÁNIEL
és
BARTHA GYULA
ért. jegyzők.

A FELSŐ-BORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

ÉRVÉNYBEN LÉVŐ

SZABÁLYRENDELETEI

ÉS

ELVI FONTOSSÁGU HATÁROZATAI

1883-TÓL KEZDVE 1910. JULIUS 1-IG.

ÖSSZEÁLLITOTTA

hiteles jegyzőkönyvek alapján, az egyházi törvénykönyvre való hivatkozással

SZUHAY BENEDEK

papi főjegyző.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE ÉRVÉNYBEN
LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEI ÉS ELVI JELENTŐSÉGŰ
HATÁROZATAI 1883-TÓL 1910-IG.

I. RÉSZ.

I. fejezet. Egyházközség.

1. Legelő-adó fizetési terhe az egyházközségeket illeti. (F.-kelecsényi közgy. 1887. őszi 42. p.) I. t.-cz. 1. fejezet
C, g.
2. Illeték-egyenértéki adó fizetési kötelezettség az egyházközségeket terheli. (S.-Velezd, 1888. őszi kgy. 11. p.) I. t.-cz. 1. f. C, g.
3. Ujból építendő iskolák tervrajza a kir. építészeti hivatalhoz a főszolgabíróság és tanfelügyelőség útján mindig betérjesztendő a költségvetéssel együtt. (S.-Velezd 1888. őszi kgy. 16. p.) I. t.-cz. 1. f. C, f.
4. Minden egyházközség építkezési tervrajzát és költségvetését egyházmegyénknek is köteles bemutatni jóváhagyás végett. (S.-Velezd 1888. őszi kgy. 16. p.) I. t.-cz. I. f. C, f.
5. Minden 10 évben a reformátusok lélekszáma január hóban összeírandó minden egyházközségben. (Radistyán 1889. őszi kgy. 33. p.) I. t.-cz. I. fejezet
14. §. utolsó be-
kezdés.
6. Erdőrész, ha lelkésznek tagosításkor adományoztatott: erdőtiszt fizetésére a lelkészt; ha pedig tagosításkor is már a lelkészé volt, az egyházakat terheli. Erdő üzemterv készítésének költsége mindig az egyházakat terheli. (S.-Kaza 1890. tavaszi kgy. 44. p.) I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, g.
7. Regálékártérítési összeg elidegeníthetlen törzsvagyon. (S.-Ecseg 1891. tav. 9. p.) I. t.-cz. 1. f.
14. §. f.
8. Lelkészi és tanítói díjlevélben, ahol nincs meghatározva a fizetendő fa minősége: ott $\frac{2}{3}$ -részben szinhasáb- és $\frac{1}{3}$ -részben galyfa fizetendő. (S.-Ecseg 1891. őszi 50. p.) I. t.-cz. 2. f.
14. §. C, g.

9. a) A gyermekek tankötelezettségi idejének megszabásánál mindig az iskolai év és nem a folyó év tartandó szem előtt (1868. évi XXXVIII. t.-cz. 1. §-án alapuló 1878. márcz. 1-én kelt miniszteri (2280 sz.) rendelet 1. pontja szerint. (Nagyvisnyó 1891. őszi 40 p.)
- I. t.-cz. 1. f. g.
38. §.
- b) azok, kik a mindennapi iskolában 12-ik, az ismétlő iskolában 15-ik életévöket a tanév folyama után töltik be: a mindennapi iskolából az ismétlő iskolába a tanév befejezte előtt át nem léphetnek; illetőleg a tanév folyama alatt tartoznak a téli hónapokon át iskolába járni. (U. a. 4. pontja) (Nagyvisnyó 1891. őszi 40. p.)
10. Kataszteri munkálatok költségeit föltétlen az egyházközség tartozik fizetni. (Nagyvisnyó 1891. őszi 56. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, g.
11. Minden új és nagyobb építkezést, javítást az egyházközség köteles bejelenteni a főszolgabírói hivatalnak; csakis a polg. hatóság intézkedésének megtörténte után adatik meg az építkező egyházaknak az engedély az egyházmegyénél. (Bánhorvát 1895. őszi 18. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
46, 47. §.
12. Egyházközségek, lelkészi és tanítói hivatalok tőkepénzei egyházmegyei dékán kezelése alá adhatók, 1% kamatjövedelem biztosítván a kezelőnek. (Meszes 1897. tav. 11. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
C, f.
13. Egyházi adókönyv készítettik kebelbeli egyházközségeink számára. (Meszes 1897. tavaszi 38. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, g.
14. Egyházi ügyben való fuvarozáskor a hidvámosoknak vámot nem szabad szedni az 1890. I. t.-cz. 99. §. 1. pontja értelmében. (Szendrő 1897. tav. 63. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, g.
15. Minden segélyt nyerő egyházközség köteles a segély hováfordításáról elszámolni. (Barczika 1899. tav. 28. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, g.
16. Vasuti pótadót sem lelkész, sem tanító nem tartozik fizetni. (Barczika 1899. tavaszi 39. p.)
- I. t.-cz. 1. f.
14. §. C, f.
17. Dékáni kezelés alá adott, vagy ezentul adandó egyházak, lelkészi és tanítói hivatalok tőkéi után 1% kamatjövedelem 2 éven át a tartalékalap növelésére fordítatik. (Borsodszakácsi 1899. őszi 10. p. c.)

18. Ózd az éneklésben jártas külön ünnepi követet kér. (Ózd 1890. tav. 31. p.) I. t.-cz. I. f. C, b.
19. A belügyminiszteriumnak a vadházasságok megszüntetésére vonatkozó rendelete 80363/1899. (Ózd 1890. tav. 45. p.)
20. Amely egyházközségben a közmunka nincs megváltva, lelkész és tanító szalmáját a hívek kötelesek behordani Borsodvármegye tűzrendészeti szabályozására való tekintetből. (Borsodszakácsi 1899. őszi 51. p.) I. t.-cz. I. f. 14. § C, g.
21. Margó hagyandó a presbyteri jegyzőkönyvekben. (Alacska 1901. tav. 10. p. 2.) I. t.-cz. I. f. 14. §. C, f.
22. Ugy az egyházmegyei, mint a kerületi jegyzőkönyvek beköttenek. (Alacska 1901. tav. 10. p. 3.) I. t.-cz. I. f. 14. §. C, f.
23. Téli egyházlátogatók ellátásdíja zabon kívül 16 koronánál, nyári körlátogatóké 6 koronánál magasabb egy egyházközségben sem lehet! (Borsod 1904. tav. 18. 4.) I. t.-cz. I. f. 14. §. C, f.
24. Parochiális könyvtárra minden egyház 10 korona összeget tartozik költségvetésébe fölvenni s az egyházlátogatóságnak kifizetni. (Berente 1904. őszi 15. p.) I. t.-cz. I. f. C, f.
25. Az egyházközség hivatalnokai adóját az egyház köteles előlegezni, kifizetni, nehogy a hátralékok tetemesen fölszaporodjanak. (Ládbessenyő 1909. őszi 29. p.) I. t.-cz. I. f. C, f.
26. Ha egyház, lelkész, vagy tanító javadalmazásáról szóló földbirtok adatik el: más földbirtokot kell venni a befolyó vételárból. (S.-Vámos 1910. tav. 35.) I. t.-cz. I. f. C, f.
27. Vegyes házások félfizetésre köteleztetnek. (S.-Kápoina 1884. tav. 27.) I. t.-cz. I. f. 109. §. d.
28. Azon özvegyek, kiknek 20 éves fiok van, egész egyházi adót tartoznak fizetni. (Szendrő 1884. 37.) I. t.-cz. I. f. 109. §. d.
29. Ág. ev. köteles a ref. papnak fizetni, ha 2 mértföldnél távolabb esik az ág. ev. egyháztól. (Szilvás 1893. tav. 68. p.) I. t.-cz. I. f. 14. §. 9. p.
30. Közmunkaváltság fizetendő ott is, hol bérbe van adva a hivatalnokok földje, ha ez díjlevélben ki van tüntetve. Ha nincs: akkor méltányos egyezség kötendő. (Szendrőlád 1893. őszi 41. p.) I. t.-cz. II. f. 14. §. g.

I. t.-cz. II. f.
14. §. f.

31. A belhivatalnokok földjének mikénti kezelése feletti ellenőrzés egyházlátogatóságra bízatik. (Szendrő-lád 1893. őszi 51. p.)

III. t.-cz. 8. §.

32. Vallásos oktatásért a szokásos munkateljesítésre 15 éven alóli leányok nem kötelezhetőek. (Sajó-bábonny 1894. tav. 47. p.)

II. fejezet. A presbyterium.

I. t.-cz. II. f. B.

1. Presbyterekre vonatkozó szigorú elvi határozatok. (Borsod 1904. tavaszi 89. p.)

I. t.-cz. II. f. B.

2. Minden egyházmegyei határozatra az illető egyházközség presbyteriuma köteles adni.

I. t.-cz. II. f.
56. §.

3. Presbyteriumra a felelősség kimondatik, hogy minden iskolásgyermeknek tankönyve legyen. (Bánfalva 1890 őszi 12. c.)

4. Az egyházi gondnokságot el nem fogadó egyén 50 korona, az egyházfiséget el nem fogadó 25 korona bírságot fizet. (Martonyi 1907 őszi 22. p. 7-ik alpontja).

III. fejezet. Az egyházmegyék.

I. t.-cz. II. f.
57. §.

1. Egyházmegyei szabályrendelet. (Sajó-Kápolna 1884 tavaszi kgy. 22. p.)

I. t.-cz. III. f. 147,
156, 160, 162. §.

2. Egyházmegyei tisztikar 10-évenként lemond hivataláról s a tisztikar-választás 10-évenként kimondatik. (Martonyi 1883 tav. 68. p.)

I. t.-cz. III. f.
149. §. d.

3. Egyházmegyei határozatok kiküldése kézbesítési ívek mellett történjék. (Rudabánya 1887 tav. 40.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. r.

4. F.-borsodi egyházmegye a Protestáns Irodalmi Társaság alapító tagjai közé lép 200 korona összeggel. (F.-Kelecsény 1887 őszi 13.)

I. t.-cz. III. f.
C, 157. §.

5. Tanácsbírák vevény mellett eszközöljék a hivatalos levélváltást. (Balajt 1888 tavaszi 51. p.)

I. t.-cz. III. f.
146. §.

6. Egyházmegyei jegyzőknél a paritás elve fogadatik el. (Sajókaza 1890 tavaszi 9. p.)

I. t.-cz. II. f.
56. §.

7. Egyházmegyei, tanügyi bizottság újból szerveztetik 8 körben 16 taggal. (Sajókaza 1890 tav. 33. p.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. b.

8. Minden alapítványtermészetű okiratot az egyházlátogatóságnak kell bemutatni. (Sajókaza 1890 tavaszi 67.)

9. Az egyházmegyei gyántár felállítása elhatároztatik, szabályrendelete megerősítettik. (Bánfalva 1890 őszi 11 p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. c.
10. Egyházmegyei dékán 6 évi időtartamra választatik (Sajó-Ecseg 1891 tavaszi 21. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. d.
11. Szentjakabra az egyházlátogatásnak évente ki kell menni. Nagyvisnyó 1891 őszi 21. p.) I. t.-cz. III. f. E. 168. §.
12. Új papi özvegy-árvatár kezelési szabályrendelete egyházmegyénkben. (Nagyvisnyó 1891 őszi 41.) I. t.-cz. III. f. 56. §. d.
13. Egyházmegyei elnökség köteles a f.-borsodi papi könyvtár évi számadásait körözés útján tudatni a lelkészekkel. (Sajóvadna 1892 tavaszi 30 p.) I. t.-cz. III. f. 165. §. d.
14. Ismétlő iskolások téli vizsgálatra állítandók. (Nagybarcza 1892. őszi 24. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. n. p.
15. Egyházmegyei jegyzőkönyvek bekötendők. (N.-Barcza 1892. őszi 41. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. l.
16. Szuplikatio-váltáság lélekszám arányában elfogadtatik az 5-ik theologiai tanszékre. (Tardona 1894 őszi 8. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. a.
17. Sem közigazgatási, sem pénzügyi tekintetből nem változtatható meg a téli egyházlátogatás ideje. (Bánhorvát 1895. őszi 14. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. a.
18. Régi és új gyántár egyesítése kimondatik. (Bánhorvát 1895. őszi 22. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. d.
19. 4 korona birsággal sujtatnak azok a lelkészek, akik indokolatlanul elmaradnak értekezleti közgyűlésünkről. (Bánhorvát 1895 őszi 35. p.) I. t.-cz. II. f. 55. §.
20. Az egyházlátogatás kérdőpontjai revideáltatnak Szuhay Benedek papi főjegyző könyve alapján. (Özd 1900 tavaszi 7. p.) I. t.-cz. III. f. 170. §
21. Egyházmegyei levéltárrendezés. Név- és címjegyzékről készített jelentése levéltárnoknak. Lelkészek önéletrajza. Levéltári hely 1899-től Sajókápolna. (Borsodszakácsi 1899 őszi 13. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §.
22. Nyolcz napon belől közgyűlésünkre senkitől sem fogadható el sem kérvény, sem fölterjesztés. (Borsodszakácsi 1899 őszi 62. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §.
23. F.-borsodi felirat a képviselőházhoz az országos néppárt békebontó törekvéseinek meggátlása érdekében. (Kondó 1900 őszi 18. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §.

- I. t.-cz. II. f.
56. §.
24. F.-borsodi felirat a sárospataki állami tanítóképezde ref. vallástanárság mielőbbi felállítása érdekében. (Kondó 1900 őszi 20. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
25. F.-borsodi vélemény a f.-zempléni egyházmegyének háztartásáról és vagyonkezeléséről szóló szabályrendelet javaslatára. (Alacska 1901. tav. 10. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
26. Egyházmegyei elvi fontosságú határozatok összegyűjtése elhatároztatik. (Alacska 1901. tav. 10. b.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
27. „Zsinatunk legfontosabb teendői“ című körirat elfogadtatik és minden magyarországi ref. egyházmegyének megküldetik. (Alacska 1901. tav. 10. d.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
28. F.-borsodi vélemény a miskolczi felsőbb ref. leányiskola továbbfejlesztése érdekében. (Alacska 1901 tavaszi 11.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
29. F.-borsodi felirat az 1848. XX. t.-cz. végrehajtása tárgyában. (Lak 1901 őszi 13. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. s.
30. Lelkészerterkezleti jkönyvek a közgyűlési jegyzőkönyvben függelék gyanánt évről-évre kinyomatanodók. (Lak 1901 őszi 13. p. b.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. e.
31. F.-borsodi átirat Borsodvármegye alispánjához a Szent István-napi megünneplés ellen. (Lak 1901 őszi 65. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
32. Egyházmegyénk területe 5 egyházlátogatási járásba osztatik. Egyházlátogató nemcsak tanácsbíró lehet, de a mindenkori papi főjegyző is. (Ziliz 1902 tav. 17. f.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. e.
33. Egyházlátogatók fuvarjainak megtérítésére közigazgatási pénztár egyházanként 4—4 koronát fizet. (Ziliz 1902 tavaszi 21. 2.)
- I. t.-cz. I. f. 18. §.
34. F.-borsodi vélemény az Amerikában élő férjek feleségeinek szavazására vonatkozólag a lelkész- és egyéb választásoknál. (Ziliz 1902. tav. 24. p.)
- I. t.-cz. I. f.
14. § f.
35. Elvi határozat arról, hogy minden kebelbeli egyház a parochiális könyvszekrényt köteles megrendelni s felállítani saját költségén. (Ziliz 1902 tav. 51.)
- I. t.-cz. II. f.
145. §.
36. Határozati javaslat az egyházi adózás fontos kérdésében. (Mályinka 1902. őszi 10. p. b.)
- I. t.-cz. II. f.
145. §.
37. Hivatalos papi ruha elfogadásáról szóló rendelet. (Mályinka 1902 őszi 10. p. c.)

38. F.-borsodi vélemény a zsinatra küldendő képviselők lajstromos szavazása és választása érdekében. (Mályinka 1902 őszi 10 p. f.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
39. F.-borsodi vélemény az Egyházi Törvénykönyvre vonatkozólag. (F.-Nyárad 1903 tavaszi kgy, 16. b.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
40. Egyházmegyei számvevőszék tagjai 10 évre választatnak. Egyházmegyei kölcsönök ellenőrzése szigorítottatik. Esperes, dékán, jegyzők tiszteletdíja némileg emeltetik. Kiküldetést végző biztosok fejenként 6—6 korona fuvardíjat kapnak. (F.-Nyárad 1903 tav. 17.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
41. F.-borsodi vélemény Szent István-nap megünneplése ellen. (F.-Nyárad 1903 tavaszi kgy. 23. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
42. Ugy a régi borsodi tractus, mint a f.-borsodi egyházmegye történetének megíratása elvben elfogadtatik. (F.-Nyárad 1903 tav. 45. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
43. Egyházmegyénkben a papi jövedelem a lelkész-özvegy és felés h.-lelkész között mindig egyenlő arányban osztandó meg. Kongrua hasonlóképen közös jövedelmet képez. (F.-Nyárad 1903. tav. 49. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §.
44. F.-borsodi egyházmegyei lelkész özvegy-árva-tár alapszabályai. (Sajólászlófalva 1903 őszi 11. p. b.) I. t.-cz. II. f. 56. §. c.
45. F.-borsodi átirat Borsodvármegye alispánjának 15929/1902. sz. levelére a Szent Istvánnapi munkaszünet tárgyában Borsodvármegye közigazgatási bizottságához, mint felebbezés. (Sajólászlófalva 1903. őszi 18.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
46. F.-borsodi vélemény az egységes liturgia kérdésében. (Borsod 1904 tavaszi 14. b. és Disznóshorvát 1905. őszi 10. c.) I. t.-cz. II. f. 55. §. 1.
47. F.-borsodi vélemény a prot. püspökök nyugdíjszabályrendelet javaslatáról. (Borsod 1904. tavaszi 14. p. e.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
48. F.-borsodi vélemény a tiszáninneri ref. egyházkerület népiskolai, tanítói és hatóságai számára készített szabályrendelet-javaslatra. (Borsod 1904 tavaszi 14. p. d.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 1.
49. F.-borsodi felhívás a hazai mindkét prot. egyházmegyékhez és lelkészi karhoz a lelkészi fizetés 2400 koronára való felemelése tárgyában. Lelkészi kongresszus alapeszméje. (Borsod 1904 tavaszi 14. e.) I. t.-cz. II. f. 56. §. 5. 1.

- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 50. F.-borsodi vélemény a „Próba énekeskönyv“-ről. (Disznóshorvát 1905. őszi 10. p. d.)
- I. t.-cz. II. f.
55. §. 51. Mig a közgyűlési tárgysorozat le nem tárgyalatik, úgy a kormányzótestület és az ügyész, mint a közgyűlés tagjai jelen tartoznak lenni. (Disznóshorvát 1905 őszi 56. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. c. 52. Borsodvármegye közigazg. bizottság 3624/1903. sz. átírata a Szt.-Istvánnapi munkaszünet tárgyában. (Borsod 1904 tav. 22. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. r. 53. Egyházmegyei papi könyvtár új alapszabályrendelete megerősítették. (Borsod 1904. tav. 52. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 54. Egyházmegyei papi könyvtárnok tiszteletdíja, az 50 korona mindig utólagosan fizetendő. (Borsod 1904 tav. 66. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 55. Egyházmegyei utasítás a bánya és gyártelepen levő ref. vallású növendékek vallásoktatása tárgyában. (Berente 1904. őszi 9. d.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 56. F.-borsodi vélemény a vallástanítás és halotti énekek egyöntetű megállapítása tárgyában. (Berente 1904 őszi 16.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 57. F.-borsodi vélemény „Egyházi épületeink önbiztosítása és az épület fentartási alap“ tervezetére vonatkozólag. (Sajószentpéter 1905 tav. 7. c.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 58. Egyházmegyénk ismétlő iskoláit a gazdasági ismétlő iskolával kibővítve, tovább is fenntartja. (Sajószentpéter 1905 tav. 11. d.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. c. 59. Egyházlátogatási kérdőpontok. (Boldva 1906 tav. 12.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. e. 60. Egyházlátogatási jegyzőkönyvet másodpéldányban többé kiállítani nem kell. (Boldva 1906 tav. 13.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. s. 61. Egyházmegyei lelkeszi értekezlet alapszabályai. Függelék. (Edelény 1906 őszi.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 62. Határozat az egyházi és iskolai építkezéseknél követendő egyöntetű eljárás tárgyában. (Parasznya 1907 tav. 55.)
- I. t.-cz. II. f.
57. §. 63. Egyházmegyei tanácskozási és ügyrend szabályrendelet. Függelék. (Martonyi 1907 őszi.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. 1. 64. F.-borsodi felirat a klerikalizmus meggátlása tárgyában. (Hangács 1908 őszi 17.)

65. Lelkászválasztásoknál, vagy beiktatásoknál, vagy bármely kiküldetésnél a fölemelt 10 korona fuvardíjat a dékán előlegezze, amit az érdekelt egyház-községek visszatérítenek az egyházlátogatóságok útján. (Hangács 1908. őszi 26.)

I. t.-cz. II. f.
56. §.

66. Határozat az ingatlanok szerzésére vonatkozó hatósági eljárás követelményeiről. (S.-Kápolna 1908 tav. 33.)

I. t.-cz. I. f.
14. §. f.

67. Határozat arról, hogy a kerületi kölcsönt venni óhajtó egyházak presbyteri közgyűlési jkönyveiket egyházmegyei ajánlattal fölszerelve, közvetlenül a pénzügyi választmány elnökéhez küldjék be. (Borsodszakácsi 1899. őszi 17.)

68. F.-borsodi egyházfegyelmi szabályrendelet-javaslat a tiszánineni egyházkerületben levő gyűlékezetekre vonatkozólag. (Kondó 1900 őszi 17. a.)

I. t.-cz. II. f.
56. §.

69. Egyházmegyei közigazgatási bíróság elnökéhez beadott magánpanaszosok kérvényéhez mindig 50—100 korona csatolandó. (Kondó 1900 őszi 80. p.)

70. Új államsegély felosztási kulcsa és a papi özvegy-árva-tárból kiszakított 10,000 korona feletti döntés. (Hangács 1908 őszi 12. C, és 26.)

71. Az egyházlátogatók fuvardíja egyházanként 6—6 koronában állapittatik meg, ugyanannyival járul hozzá a közigazgatási pénztár is. (Ládbessenyő 1909 őszi 9. p. f.)

IV. fejezet. A lelkészek.

1. Lelkészek, ha a hatóságnak be nem felelnek, esetről-esetre 20 koronával sujtatnak. (Martonyi 1883 őszi 32. p.)

I. t.-cz. II. f. C, e.

2. Lelkészek, ha életrajzi adataikat be nem küldik, 20 korona pénzbírsággal sujtatnak. (Martonyi 1883 őszi 64. p.)

I. t.-cz. II. f. C, e.

3. Elhalt lelkészek és tanítók temetési költségeinek megállapítása. (Ládbessenyő 1909 őszi 28.)

II. t.-cz. I. f.
B. 4. §. e.

4. Szavazást nem adó lelkészek ismétlés esetén kétszeres díjjal bírságotlatnak. (8 K.)

I. t.-cz. II. f. C. e.

5. Lelkészi és tanítói fizetés beszédési határidejül október 1. napja tűzetik ki. (Sajókaza 1890 tav. 26.)

I. t.-cz. II. f. C. g.

6. Vétiv mellett küldendő a polgári hatósághoz az iskolamulasztók névjegyzéke.

I. t.-cz. II. f.
56. §.

7. Adós lelkészek 2 biztos jótállással ellátott kötvényt tartoznak kiállítani. (Szilvásvárad 1893 tav. 15.)

I. t.-cz. II. f.
56. §.

8. Egyházmegyei adósokról nyilvántartást kell vezetni minden lelkésznek. (Szilvásvárad 1893. tav. 64.)

I. t.-cz. II. f.
143. §. d.

9. Konfirmatiói bizonyítványt kell adni a hiteősítő vizsgát tett ágendásoknak! (Sajóabony 1894 tav. 77.)

10. Lelkész és tanító községi pótdátot nem fizet az 1886. XXII. t.-cz. 138. §-a értelmében. (S.-Báony 1894 tavaszi 118. p.)

11. Minden, espereshez beadandó kérvényt közgyűlésre lelkész gyűlés előtt 8 nappal tartozik beadni, különben tárgyalatni nem fog. (Sajóabony 1894 tav. 120. p.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. s.

12. Lelkészerőkezlet alapszabályai megerősítetnek Sajószentpéter és Edelény gyűléstartó helylyel. (Tardona 1894 őszi 11.)

13. Lelkészek csak úgy lehetnek jótállók, ha magánvagyonnal bírnak. (Tardona 1894 őszi 70. p.)

I. t.-cz. II. f.
143. §. C, b.

14. Lelkész kivétel nélkül köteles a vallást az iskolában tanítani olyan helyen, ahol tanítói hiány, vagy betegség miatt a tanítás szünetel. (Dédes 1895 tavaszi 8. p.)

IV. t.-cz. 9. §. c.

15. Reformatiói emlékűnnepély tartandó minden egyházban s a persely a közalap javára kiteendő. (Dédes 1895 tavaszi 11.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. s.

16. Lelkeszi értekezlet megalakul. Első gyűlését 1895. márcz. 26-án tartotta Sajószentpéteren. (Dédes 1895 tavaszi 52. p.)

17. Minden kebelbeli lelkész felelősség terhe alatt köteles az egyházakat s annak előljáróit érdeklő közgyűlési határozatokat a presbyteriummal, illetve gondnokkal közölni. (Dédes 1895 tav. 73. p.)

I. t.-cz. II. f.
125. §. b.

18. Egyházlátogatóság megérkezte előtt a gondnoki számadás okiratokkal, nyugtákkal ellátva, minden egyházban lelkész által elkészítendő. (Dédes 1895 tav. 78. p.)

19. Lelkészek, ha jelentést idejében nem terjesztenek be elnökséghez: fegyelmi eljárással sujtatnak. (Szalonna 1895 tav. 14. p.) I. t.-cz. 143. §. c.
20. Lelkész temetésén, vagy nagyobb ünnepélyeken, nemcsak a fungens lelkész, de minden lelkész palástosan tartozik megjelenni. (Szalonna 1895 tav. 26.) I. t.-cz. II. f. 145. §.
21. Minden lelkésznek kötelességévé tétetik:
- a) Az egyház levéltárának haladéktalan rendezése.
- b) Rendes iktatókönyv vezetése a levéltár ügydarabjairól.
- c) Végül megbizatik egyházlátogatóság, hogy úgy a levéltárat, mint az iktatókönyvet mindenütt nézze meg s róla jelentést tegyen. (Szalonna 1895. tav. 55.) I. t.-cz. II. f. 143. §. c.
22. A közgyűlés elé tartozó tárgyakat lelkész, ha mind külön szám alatt hátíratozva nem adja be: esperesi hivatal által visszautasítandó. (Sajó-Ivánka 1896 őszi 41. p.) I. t.-cz. II. f. 57. §.
23. Hiterősítő vizsga alkalmával minden konfirmandusnak egy-egy biblia adandó a lélekemelő nap emlékére. (Nekézseny 1897 őszi 21. p.) I. t.-cz. II. f. 143. §. d.
24. Minden ifju lelkész a beerősítés után közelébb tartandó szentelő gyűlésen köteles megjelenni. (Barczika 1899. tav. 15. p.) I. t.-cz. IV. f. 185. §. e.
25. Ifju lelkészek 2 jótállóval ellátott biztos kötvényt tartoznak kiállítani, ha az országos özvegy-árva-tár belépési összegeket kifizetni nem tudják. (Borsodszakácsi 1899 őszi 25. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. c.
26. Lelkészek a kebelbeli gyámtáruk javára nemcsak a jelentő iven szerinti felmutatott javadalom, de a nyert, vagy nyerendő kongrua kiegészített összege is a szabályrendeletileg megállapított százalék erejéig megrovatnak. (Kondó 1900 őszi 63. p.) I. t.-cz. II. f. 56. §. c.
27. Amely lelkész jelentését be nem adja, I-ső fokon semmiféle segélyben nem részesül; II-od fokon 10 korona pénzbírsággal sujtatik; III-ad fokon pedig fegyelmi eljárással büntetetik. (Kondó 1900 őszi 77.) I. t.-cz. II. f. 57. §.
28. Hivatalváltozás alkalmával a behivatalnokok földadója, hogy ki által fizettetik, úgy a lelkészi, mint a tanítói díjlevelekben és a pályázati hirdetésben mindenkor világosan fejeztessék ki. (Kondó 1900 őszi 79.) I. t.-cz. II. f. 57. §.

- I. t.-cz. II. f.
57. §.
29. Minden lelkész köteles megírni egyháza történetét. (Alacska 1901 tavaszi 10. p. 4.)
- I. t.-cz. II. f.
D. d.
30. Utasítatnak lelkészek, hogy tanítóiknak az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyveit átolvassák és megadják át. (Lak 1901 őszi 14.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §.
31. Lelkészi állást elfogadó h. lelkész, valamint huzza a félépapi jövedelmet, úgy viselni is köteles a hivatal után járó féltérheket és így például: az állami törvényhatósági adók, egyházmegyei és országos gyám-tári kötelezettségek felét is. (Ziliz 1902. tav. 17.)
- I. t.-cz. II. f.
143. §. B.
32. Lelkészek és világi tisztviselőink önéletrajzait kötelesek megírni s ezek egy díszes könyvben főjegyző által lemásoltatnak. (Ziliz 1902 tavaszi 17.)
- I. t.-cz. II. f.
143. §. f.
33. Nyári vasárnap délutánoként templomban nemcsak a leányok, de a legények is felmarasztalandók. (Mályinka 1902 őszi 10. d.)
- I. t.-cz. III. f.
149. §. b.
34. Temetések alkalmával a chorus mellett a gyülekezeti éneklés mindenütt meghonosítandó. (Mályinka 1902 őszi 10. c.)
- I. t.-cz. III. f.
149. §. b.
35. Miheztartás végett a belügyminiszteriumnak 68·804./1902. sz. alatti rendelete a vagyonnal bíró kiskorúak bizonyítványai kiadására vonatkozólag. (Mályinka 1902. őszi 46.)
- I. t.-cz. II. f.
57. §.
36. Papi főjegyző a missiói ügyiratokat egyenesen a püspököknek tartozik megküldeni. (Disznóshorvát 1905 őszi 47.)
- I. t.-cz. II. f.
57. §.
37. Papi főjegyző köteles az oklevél nélküli ideiglenesen alkalmazott tanítókról időről-időre jelentést tenni. (Sajólászlófalva 1903 őszi 12. c.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. c.
38. Minden lelkész köteles jelen lenni egyháza ügyeinek tárgyalásánál közgyűlésünkön. (Sajólászlófalva 1903 őszi 44.)
- I. t.-cz. II. f.
57. §.
39. Lelkészek és gondnokok kötelesek az egyházmegyei kölcsönök kiadásánál közremunkálni. Kötelesek a nyilvántartási jegyzéket pontosan vezetni. (Borsod 1904. tav. 15. XI.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. c.
40. Ha lelkészek vesznek föl kölcsönt egyházmegyénktől; feleségeik is tartoznak aláírni a kötvényt. És ha lelkész tartozik a gyámárnak: a feleség jutalékából a tartozás vagy egyszerre, vagy részletekben levonatik a férj halála után. (Borsod 1904 tav. 16.)

41. A lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. XIV. t.-cz. magyarázata 48:546/1903. sz. miniszteri rendelettel. Függelék. (S.-Szentpéter 1905. tav.)

42. Lelkészek, s.-lelkészek, tanítók csak úgy vehetnek egyházmegyei pénztárunkból kölcsönt, ha jótállók vagyonnal bírnak. Akkor is évente 10%-ot kell törleszteni. (Boldva 1906. tav. 20.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. c.

43. Lelkészek fát nem tartoznak hagyni utódaiknak, mert a fa fizetése épen úgy, mint egyéb fizetés, április hó 24-től április 24-ig terjedő időre jár. (Berente 1904 őszi 25. p.)

V. fejezet. Tanítók. Énekvezérek.

1. Minden belépő tanító a könyvtár részére 4 koronát tartozik fizetni beerősítése alkalmával. (F.-Kelecsény 1887 őszi 31. p.)

I. t.-cz. II. f.
E. 131. §.

2. Tanítói változás egy éven belől meg nem engedhető. (Balajt 1888 tav. 28.)

I. t.-cz. II. f. E.

3. Tanítói fizetésül szolgáló tőke és ingatlan nem iskolai alap. (Sajóbábony 1894 tavaszi 17.)

I. t.-cz. I. f. C, f.

4. Kiállítandó tanítói díjlevelekben a kántori teendőkért járó díj elkülönítendő a tanításért járó jövedelemtől oly módon, hogy az egyháztagoktól befolyó mindennemű fizetés és földjövedelem — a tandíjat kivéve — kántori jövedelemül jegyeztessék. (Bánhorvát 1895 őszi 11. p.)

I. t.-cz. I. f. C, g.

5. Egy tanító sem látogathatja meg mint censor saját iskoláját. (Nekézseny 1897. őszi 20. p. 5.)

6. Rendkívüli esetben távozó, vagy távozásukat bejelentő tanítóktól a polgári bizonyítvány meg nem tagadható, oklevelük le nem foglalható. (Hegymeg 1898 őszi 12. p.)

VI. t.-cz. III. f.
21. §.

7. Iskolai tankönyvek beszerzéséről való intézkedése Borsodvármegye alispánjának 942/1898. sz. alatt. (Hegymeg 1898. őszi 54. p.)

8. Kitűnő tanítóink jutalmazásánál a vallás és énektanításban elért kitűnő siker a döntő szempont. (Barczika 1899 tav. 29.)

VI. t.-cz. III. f.
23. §.

9. F.-borsodi tanító-egylet alapszabályai megerősítettnek. (Barczika 1899 tav. 30. p.)

I. t.-cz. II. f.
56. §. s.

- I. t.-cz. II. f.
56. §. n.
10. Iskolalátogatói kérdő-ívek. (Borsodszakácsi 1899. őszi 11. p. g.)
- VI. t.-cz. III. f.
30. §.
11. A tanítóval nem bíró egyházakban a jövedelmet élvező köteleztetik a tanítói gyám- és könyvtári illeték fizetésére. (Borsodszakácsi 1899 őszi 12. a.)
- VI. t.-cz. III. f.
B. 23. §.
12. Énekkarok és iskolai könyvtárak felállítása különös figyelmébe ajánlatik kebelbeli egyházak tanítóinak. (Kondó 1900 őszi 21. p.)
- VI. t.-cz. B. 23. §.
13. Nyári közvisga a templomban minden egyház kebelében megtartandó. (Kondó 1900 őszi 24. g.)
- VI. t.-cz. B. 23. §.
14. A régi verses arany ABC-t átdolgozva iskoláinkban tanítani szent kötelesség. (Kondó 1900 őszi 24. i.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. s.
15. Tolcsvay Nagy Gedeon-alap célja, rendelkezése. (Kondó 1900 őszi 38.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. n.
16. F.-borsodi tanítók énekkarának alapszabályai. (Lak 1901 őszi 43.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. n.
17. Nemcsak a körlelkészek, de a körlátogató tanítók is értesítendőek tanügyi bizottsági elnök által. (Mályinka 1902 őszi 11. l.)
- VI. t.-cz. III. f.
23. §.
18. Vakáció idején az iskolásgyermekek úgy vasárnap, mint hétköznapokon harangozás után tanítóval (és lelkészszel) kötelesek templomba járni. (Mályinka 1902 őszi 11. o.)
- VI. t.-cz. III. f.
23. §.
19. Iskolás gyermekeink imádkozás alatt a főt kissé előrehajtva a pad felett összetett kézzel tartoznak állni. (Sajólászlófalva 1900. őszi 12. f.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. r.
20. Iskolai körlátogatók napi és fuvardija egyházlátogatóság által szedetik be. (Sajólászlófalva 1903 őszi 12. g.)
- VI. t.-cz. III. f.
23. §.
21. Népiskoláinkban egyöntetű verses imákat kell tanítani. (D.-Horvát 1905 őszi 10. e.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. s.
22. Más vallású növendékek után fizetendő tandíj l-ső tanítót illeti. (Sajószentpéter 1905 tavaszi 33. p.)
- I. t.-cz. II. f.
56. §. s.
23. Tanítóknak felekezeti jellegű gyűléseikre az egyház fuvert s 2 korona napidíjat köteles fizetni. (Édelény 1906 őszi 14. p.)
- VI. t.-cz. 42. §.
24. Tanítók által végzendő kanonikus óráink: új év, virágvasárnap, áldozócsütörtök d. u. és a 6 urvacsora osztási nap délutánja. (Ládbessenyő 1909 őszi 14 és egyházkerületi 1909 őszi közgyűlés 18. p.)

25. Iskolai körlátogatók fuvar- és napidija egyházanként 4 koronában állapittatik meg az egyházak terhére. (Ládbessenyő 1909. őszi 9. p. f.)

26. Az egyházmegyét képviselő tanügyi bizottsági tagok 10—10 korona fuvardíjat kapnak évenként. (Ládbessenyő 1909. őszi 9. p. f.)

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Esperesi félévi jelentés felolvastatik.
3. B. Vay Béla volt főgondnok érdemei jegyzőkönyvbe vétetnek.
4. Dókus Ernő új főgondnok üdvözöltetik.
5. Papi főjegyző indítványára a Borromeus-encyklika ellen a kerületi közgyűlés feliratban kerestetik meg.
6. Távollevők igazolása.
7. Dr. Szentpáli István vil. t.-bíró az esküt letévén, hivatalában megerősítettik.
8. Zsóry Guztáv vil. t.-bíró lemondása nem fogadtatik el.
9. Ifj. Szatmáry Király Pál tiszteletbeli vil. aljegyzővé megválasztatik.
10. Séra Lajos s.-lelkész bekebeleztetik.
11. Dani József ideiglenes tanítónak berentei tanítói állomására a pályázat elrendeltetik.
12. Megválasztott tanítók beerősítése.
13. Balogi Lajos barczikai tanító régi állomásán maradhat Vágó Imre nyugalmazandó tanító nyugdíjaztatásáig.
14. Juhász Andor ideiglenes nekézsenyi tanító kérvénye kedvezőleg intéztetik el.
15. Lelkészerzékeletli jegyzőkönyv felolvastatik s határozatai megerősítettnek.
16. F.-borsodi tanító-egylet jegyzőkönyve felolvastatik s határozatai megerősítettnek.
17. A f.-borsodi ref. tanítói énnekkar évi 50 korona segélye 150 koronára felemeltetik.
18. Tanügyi bizottsági jelentés és jegyzőkönyv határozatai megerősítettnek.
19. Mult tavaszi konventi jegyzőkönyv 48-ik pontja, a mely az állás-üresség esetére ad utasítást: tudomásul vétetik. S ugyszintén ezzel kapcsolatos több pontjai figyelmébe ajánltnak lelkészeknek, egyházaknak.

20. Az országos énekvezérek memorandumára vonatkozó egyházmegyei határozat.
21. Püspökök és főgondnokok utasítására vonatkozó határozat a egyes házasságok dolgában.
22. Iskola államosítási mozgalmakra vonatkozó határozat.
23. Az énekvezérek javadalmozása elvben elfogadtatik.
24. Az egyházkerületi közigazgatási célra begyűlt perselypénzek ki-mutatása 4 évről.
25. A kerületi özvegy-árva-tár részére fölemelendő fizetés a gömöri indítvány értelmében nem fogadtatik el.
26. Küldöttségi jelentés a nekézsenyi lelkészi és tanítói ingatlanok egy részének eladása ügyében.
27. Botos József kiküldött jelentése a radostyáni iskola részére adott köszén-kiaknázási jog összegéről.
28. Küldöttségi jelentés a f.-kelecsényi tanítói hivatal eladott ingatlanairól.
29. Köszönő irat az országos énekvezérek részére adott évi segélyről.
30. Kiss Gyula alacsikai tanító az esküt leteszi.
31. Lipták István zilizi egyháztag kérvénye a parochia-építés tárgyában.
32. A berentei egyház halasztást kér lelkészi és tanítói díjlevelének beterjesztésére.
33. Küldöttségi jelentés a meszesi paplak építéséről.
34. Küldöttségi jelentés a ládbessenyői egyház két évi gondnoki számadásáról.
35. A kondói egyház kérvénye az egyházkerület figyelmébe ajánltatik tűzvész miatt elpusztult templomtornya tárgyában.
36. Dékán felhatalmaztatik, hogy a népiskolai tanszerek árát előlegezze Trócsányi Bertalannak.
37. Sajólászlófalva kérelmének hely adatik az „Egressy emlékiskola” ügyében.
38. Domesztikai segélykérvények
39. Egyházkerületi közgyűlésre képviselők küldetnek.
40. A közigazgatási államsegély felosztása ügyében tett módosítások.
41. A bántapolcsányi kántortanító díjlevele pótlás végett visszaadatik.
42. S.-kazai egyház engedélyt nyer a lelkészi és tanítói földek alatt levő köszén eladására.
43. Fóris Béla rakacza-szendí h.-lelkész engedélyt nyer a lelkészi földek 6 évi időtartamra való bérbeadására.
44. Barna Gyula kérvénye a „Császta pusztá”-nak az edelényi egyházhoz való csatolása iránt kiadatik az érdekelt egyházaknak.

45. A kondói kántortanító díjlevele pótlás végett visszaadatik.
46. Kondó seyélyt kér a Gusztáv Adolf-egyesülettől.
47. A szakácsi egyház segélyt kér a Gusztáv Adolf-egyesülettől.
48. A szendrőládi egyház kérvénye a Gusztáv Adolf-egyesülethez.
49. A meszesi egyház kérvénye a Gusztáv Adolf-egyesülethez.
50. A barczikai egyház kérvénye a Gusztáv Adolf-egyesülethez.
51. A sajlóslázfalvai egyház kérvénye a Gusztáv Adolf-egyesülethez.
52. Vladár József radostyáni lelkész szolgálatképtelensége kimondatik.
53. A zilizi egyház új adózási rendszere nem erősítettik meg.
54. Bármely tárból segélyt kérő egyházak, lelkészek és özvegyek.
55. Az egyházlátogatói járások elosztása.
56. Jövő közgyűlésünk helye.
57. Jegyzőkönyvi pontok hitelesítése.

Közigazgatási bírósági ügyek.

- I. Révai Miksa volt ideiglenes kondói tanítónak követelése a kondói egyházon.
- II. Időszaki tanács megalakítása.

Fegyelmi bírósági ügy.

- I. Csabai Ferencz tardonai tanító megfeddése.

Függelék.

- I. Lelkészerőkezletli jegyzőkönyv.
- II. A felső-borsodi ref. egyházmegye elvi jelentőségű határozatai 1883-tól kezdve 1910-ig. Összegyűjtve Szuhay Benedek egyházmegyei főjegyző által.

